

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ**

**ДАЙДЖЕСТ
НАУКОВИХ РОЗРОБОК
(2006 – 2016 рр.)**

КИЇВ

2016

УДК 377 (058)

ББК 74.56

Д 15

*Рекомендовано Вченою радою
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
(протокол № 3 від 28 березня 2016 року)*

Рецензенти:

Артюшина М.В., заступник директора з експериментальної роботи ІІТО НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Петренко Л.М., учений секретар ІІТО НАПН України, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Свистун В.І., провідний науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІІТО НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

За редакцією доктора педагогічних наук, професора,
члена-кореспондента НАПН України В.О. Радкевич

**Д 15 Дайджест наукових розробок (2006–2016 рр.) / Уклад.:
Д.Д. Айстраханов, С.В. Алексеева, Л.С. Злочевська, А.Б. Зуєва,
О.А. Слатвінська [за ред. В.О. Радкевич]. – К.: Ін-т проф.-техн.
освіти НАПН України., 2016. – 104 с.**

У дайджесті представлено анотації і відібраний текст наукових розробок учених, аспірантів і докторантів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України: концепції, сучасні моделі і технології професійної освіти і навчання, методики професійного навчання, програми навчання учнівської молоді та педагогів, авторські курси, тренінги, монографії, посібники (навчальні, наукові, методичні) та підручники.

Дане видання призначається керівникам, педагогам професійно-технічних навчальних закладів і загальноосвітніх шкіл; аспірантам, докторантам, науково-педагогічним працівникам системи вищої освіти; викладачам і слухачам курсів підвищення кваліфікації; керівникам і методистам навчально (науково)-методичних центрів і кабінетів професійно-технічної освіти та менеджерам освіти.

© Інститут професійно-технічної
освіти НАПН України, 2016

ЗМІСТ

КОНЦЕПЦІЇ.....	4
СУЧАСНІ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	16
МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	27
ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	41
ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ПЕДАГОГІВ	53
ТРЕНІНГИ, КУРСИ	68
МОНОГРАФІЇ	74
ПІДРУЧНИКИ.....	93
СЛОВНИКИ, ПОКАЖЧИКИ.....	101

• 2006 •

Авторська концепція формування компетентності майбутнього фахівця сфери послуг і туризму у процесі навчання в ПТНЗ
Розробник: Лозовецька В. Т.

Концепція ґрунтується на застосуванні компетентнісного підходу з обґрунтуванням психолого-педагогічних умов професійного навчання, спрямованого на формування компетентності майбутнього фахівця відповідно до потреб працедавців, та моделюванням в навчальному процесі професійних умов діяльності з урахуванням функціональних умінь фахівця.

Опубліковано:

Методика вивчення технологій галузевого виробництва : навч. посіб. / В. Т. Лозовецька. – К. : Ліра-К, 2006. – 284 с.

• 2007 •

Авторська концепція розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступників директорів ПТНЗ з навчально-виробничої роботи
Розробник: Величко Н. О.

Особливість концепції полягає у використанні комплексного підходу до розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступників директорів ПТНЗ з навчально-виробничої роботи у міжкурсний період підвищення кваліфікації в умовах створеного інформаційно освітнього середовища. Основною ідеєю концепції є формування і розвиток умінь заступника директора з ПТНЗ з НВР працювати з різноманітною інформацією та уміти її аналітично обробляти, використовуючи сучасні інформаційні технології.

Опубліковано:

Величко Н. О. Систематизація екологічних знань учнів професійно-технічних училищ автотранспортного профілю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Величко Неля Олександрівна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2007. – 235 с.

Авторська концепція професійно-художньої освіти

Розробник: Радкевич В. О.

У концепції визначено мету професійно-художньої освіти, яка впливає із розуміння її сутності щодо безперервної підготовки фахівців з професій художніх промислів і ремесел, спеціальностей художнього профілю; викладено сучасні підходи до оволодіння учнями систематизованими знаннями, уміннями й навичками, необхідними для організації професійної художньої діяльності, відповідно до здібностей, нахилів, професійних інтересів; розкрито особливості всебічного розвитку таланту майбутніх майстрів-художників, їхнього інтелектуального та художнього мислення, національної самосвідомості. Обґрунтовано принципи підготовки випускників ПТНЗ художнього профілю до творчої самореалізації і професійного вдосконалення впродовж усього життя.

Опубліковано:

1. Радкевич В. О. Концепція професійно-художньої освіти / Валентина Радкевич // Професійно-технічна освіта : наук.-метод. журнал. – 2000. – № 2. – С. 43–47.

2. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю : монографія / Валентина Радкевич ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : УкрІНТЕІ, 2010. – С. 119-129.

Концепція створення професійних стандартів

Розробник: колектив лабораторії змісту професійної освіти і навчання
Інституту ПТО НАПН України

Концепція розкриває підходи до розробки професійних стандартів нового покоління як основи для створення державних стандартів ПТО, заснованих на компетентнісному підході. Процес розроблення професійних стандартів базується на принципах: об'єктивності (врахування об'єктивності змін на ринку праці, пов'язаних з розвитком постіндустріального суспільства, а також міжнародних тенденцій в галузі розроблення професійних стандартів); науковості (використання виключно науково-обґрунтованих методів у процесі розроблення стандартів); гуманізації (забезпечення людяного ставлення до кваліфікованого робітника як до особистості, яка володіє широкими компетенціями, здатна до самонавчання та професійної мобільності); фундаменталізації (отримання фундаментальної професійної підготовки); **спеціальних:** принцип співвимірності вимог, зазначених у стандарті; принцип конкретності (полягає в точності формування зазначених у стандарті компетенцій).

Опубліковано:

Організаційно-методичні засади створення професійних стандартів нового покоління // Професійно-технічна освіта. 2010 – № 3. – С. 20–22.

Концепція організації професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві на основі модульних технологій

Розробник: колектив лабораторії професійного навчання на виробництві Інституту ПТО НАПН України

Концепція спрямована на організацію професійного навчання на виробництві на основі модернізації системи професійної підготовки виробничого персоналу через впровадження модульних технологій. У концепції висвітлено сучасні принципи організації навчання робітничого персоналу підприємств на основі гнучкої модульної технології. Модульний підхід до навчання базується на принципі осмислення реальних потреб ринків праці і полегшує навчання через опрацювання навичок, надбання знань та умінь, а також специфічної професійної компетентності, що необхідно для якісного виконання робітничих функцій. Це дає змогу досягти конкурентоспроможності, оскільки цей підхід може бути ефективним для навчання будь-якому виду робітничої діяльності.

Опубліковано:

1. Проектування змісту модульного професійного навчання персоналу на виробництві / Проектування процесу професійного навчання у закладах профтехосвіти : монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. – К. ; Хмельницький : ХНУ, 2010. 510 с.

Концепція розвитку інформаційно-аналітичної системи управління ПТО

Розробник: колектив лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» Інституту ПТО НАПН України

Концепція спрямована на створення інформаційного ресурсу нового покоління на основі доступності широкому колу користувачів Інтернет, що дасть змогу оперативно отримувати інформацію керівникам органів управління освітою різних рівнів управління у режимі он-лайн. У концепції розкрито підходи до створення інформаційної бази даних показників ефективної діяльності ПТНЗ, яка є основою інформаційно-аналітичної системи управління професійно-технічною освітою з метою забезпечення інформацією про стан і тенденції розвитку ринку праці та ринку освітніх послуг, необхідних для проведення моніторингових досліджень, органів управління ПТО, професійно-технічних навчальних закладів, наукових установ. Обґрунтовано організаційно-правові засади функціонування регіональних інформаційно-аналітичних центрів ПТО для

вирішення завдань підвищення ефективності управління якістю підготовки кваліфікованих робітників і прийняття управлінських рішень. Для керівників, працівників навчально-методичних та регіональних інформаційно-аналітичних центрів ПТО, директорам ПТНЗ.

Опубліковано:

1. Інформаційно-аналітична система управління ПТО // Професійно-технічна освіта. – 2010. – № 2 (47). – С. 18–21.

• 2010 •

Концепція розроблення ДСПТО на модульно-компетентнісному підході

Розробник: колектив лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Концепція обґрунтовує розроблення ДСПТО на компетентнісній основі відкритого професійного навчання та модель організації навчально-виробничого процесу ПТНЗ в умовах ринкової економіки. Особливістю відкритого професійного навчання на модульній основі є поліпшення доступу до освітніх послуг, значне підвищення рівня демократизму професійного навчання, індивідуалізація навчального процесу та досягнення високого ступеню якості професійного навчання. Відкрите професійне навчання на модульній основі забезпечує набуття індивідом запланованого рівня кваліфікації та професійної компетентності, досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності, підвищення власної професійної та соціальної мобільності. Відкрите професійне навчання на модульній основі забезпечує зниження вартості навчання, дистанційність навчання із застосуванням ресурсної складової без залишення особою родини та власної домівки. Відкрите професійне навчання на модульній основі забезпечує потреби регіональних та глобального ринків праці у кваліфікованих, професійно компетентних робітниках визначеного рівня кваліфікації, здатних підтримувати високий рівень продуктивності праці, конкурентоспроможності продукції/послуг, сприяти сталому економічному розвитку регіону.

Опубліковано:

1. Концептуальні засади науково-методичного забезпечення професійної підготовки кваліфікованих робітників [Текст] / Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : тези звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 березня 2010 року) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за ред. В. О. Радкевич. – К. : ІПТО НАПН України, 2010. – С. 110–112.

Концепція організації професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві

Розробник: колектив лабораторії професійного навчання на виробництві Інституту ПТО НАПН України

Особливість концепції полягає у втіленні кардинально нових підходів до розвитку професійної освіти і навчання, які доповнюють існуючий досвід. Концептуальними основами модульного навчання є його базування на осмисленні реальних потреб ринку праці, наданні підготовці максимальної індивідуальності, гнучкості, швидкої адаптації змісту навчання до внутрішніх і зовнішніх змін виробництва. Спрямованість методу модулів трудових навичок на професійну компетентність відкриває можливості скорочення, часу навчання, оптимізації витрат при забезпеченні високого рівня якості. Модульний підхід забезпечує набуття особою специфічної професійної компетентності, необхідної для якісного виконання виробничих функцій. Він дає змогу досягти конкурентоспроможності в існуючій ситуації зайнятості / самозайнятості.

Опубліковано:

1. Професійне навчання персоналу на виробництві в умовах фінансової та економічної кризи // Професійно-технічна освіта. – 2010. – № 2.-С. 11–14.

Концепція використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничому процесі підготовки кваліфікованих робітників

Розробник: колектив лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» Інституту ПТО НАПН України

Концепція ґрунтується на системному підході і охоплює нормативно-правові, методологічні, технологічні та організаційні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничому процесі підготовки кваліфікованих робітників.

Опубліковано:

Створення мережі інформаційно–аналітичних центрів професійно–технічної освіти в Україні / Теорія і методика електронного навчання : зб. наук. праць Випуск VII. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2010. – С.181-189.

Авторська концепція підготовки майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю з використанням етнодизайну
Розробник: Корницька Л. А.

Особливість концепції полягає в наповненні гуманітарною компонентою інженерної складової змісту професійної освіти. Основною ідеєю концепції є формування творчої особистості інженера-педагога швейного профілю на засадах етнодизайну з високим рівнем етнодизайнерської компетентності, художньо-естетичної, проектної та дослідницької культури. Викладено принципи відбору і структурування змісту етнодизайнерських навчальних курсів, форми і методи професійного навчання майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю. Рекомендовано для науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих інженерно-педагогічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Корницька Л. А. Педагогічні засади використання етнодизайну у професійній підготовці інженерів-педагогів швейного профілю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Корницька Лариса Анатоліївна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2010. – 285 с.

Авторська концепція організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю
Розробник: Алексєєва С. В.

Провідною ідеєю концепції є створення цілісної навчально-методичної системи формування професійно важливих якостей майбутніх дизайнерів, їх візуальної компетентності на основі використання у змісті професійної підготовки дослідницької компоненти, інноваційних форм організації учнівських досліджень, діагностування візуально-творчих здібностей учнів, налагодження співпраці з практикуючими дизайнерами, роботодавцями та іншими соціальними партнерами в галузі дизайну. Концепція розкриває інноваційну сутність мети, завдань і дидактичних підходів до її реалізації у професійній підготовці з урахуванням творчого використання положень філософських, культурологічних, мистецтвознавчих, психолого-педагогічних концепцій розвитку особистості, її національної свідомості, художньо-естетичної культури, професійно важливих якостей і візуальної компетентності. Дослідницька діяльність з дизайну в професійному навчальному закладі художнього профілю здійснюється в цілісній навчально-методичній системі, а саме: використання у змісті професійної підготовки індивідуальних дослідницьких завдань творчого професійного розвитку учнів, застосування відповідних форм і методів організації досліджень з дизайну, впровадження авторської технології організації дослідницької діяльності з

дизайну із діагностуванням візуально-творчих здібностей і підготовкою педагогів до керівництва дослідницькою роботою учнів.

Опубліковано:

Алексеева С.В. Дослідницька діяльність з дизайну учнів професійних навчальних закладів художнього профілю / С.В. Алексеева //Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), В.О. Радкевич (заст. голови) та інш.]. – К.;Черкаси, 2005. – Вип. III. – С. 118–130.

• 2011 •

Концепція організації моніторингу регіональних систем ПТО
Розробник: колектив лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» Інституту ПТО
НАПН України

Концепція обґрунтовує науково-методичні підходи до проведення рейтингового оцінювання системи ПТО за показниками якості ПТО в галузево-територіальному розрізі; науково-методичні підходи до проведення маркетингу освітніх послуг у сфері ПТО засобами сайтів і відкритих порталних структур; систему електронного анкетування для роботодавців; методичні рекомендації щодо використання електронних анкет для опитування роботодавців. Концепція обґрунтовує науково-методичні підходи до проведення рейтингового оцінювання системи ПТО за показниками якості ПТО в галузево-територіальному розрізі; науково-методичні підходи до проведення маркетингу освітніх послуг у сфері ПТО засобами сайтів і відкритих порталних структур; систему електронного анкетування для роботодавців; методичні рекомендації щодо використання електронних анкет для опитування роботодавців.

Опубліковано:

1. Методичні підходи до формування інформаційно–аналітичного середовища управлінської діяльності ПТНЗ // Професійно–технічна освіта. – 2010. – № 2 (47). – С. 18–21.

2. Моніторинг за індикаторами ефективної діяльності професійно–технічного навчального закладу : метод. реком. / За заг.ред. І. М. Савченко. – Дніпропетровськ : ДЦ ПТО ПІТ, 2009. – 50 с.

• 2012 •

Концепція розвитку професійного навчання незайнятого населення на виробництві

Розробник: колектив лабораторії професійного навчання на виробництві Інституту ПТО НАПН України

Концепція обґрунтовує загальнодидактичні засади організації професійного навчання на виробництві та науково-методичний супровід професійного навчання в умовах виробництва.

Опубліковано:

1. Професійне навчання на виробництві і навчання безробітних // У книзі «Біла книга національної освіти України» /За загальною редакцією В. Г. Кременя – К. : ТОВ. «Інформаційні системи». – С. 198–105.
2. Професійне навчання на виробництві і навчання безробітних / Біла книга національної освіти України.– К. : ТОВ. Інформаційні системи, 2010. – С. 198–205.

Авторська концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії

Розробник: Закатнов Д. О.

Концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії спрямована на розв'язання актуальної соціально-педагогічної проблеми підвищення якості трудового потенціалу країни шляхом реалізації комплексу узгоджених та взаємопов'язаних заходів з боку держави, насамперед, – системи освіти, роботодавців, засобів масової інформації, спрямованих на задоволення потреб молоді стосовно отримання доступних профорієнтаційних послуг належної якості на кожному етапі її професійного розвитку, підвищення престижності робітничих професій, створення когнітивно-мотиваційної бази усвідомленого вибору молоддю робочих професій як стартової ланки професійної кар'єри, так і основного напрямку її реалізації. Концепцію в цілому ухвалено рішенням Ради з питань професійної орієнтації населення, яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України (протокол № 4 від 21.02.2012 р.). Особливість концепції полягає у використанні комплексного підходу до розв'язання актуальної соціально-педагогічної проблеми орієнтації молоді на вибір робітничих професій у поєднанні з комплексом її психолого-педагогічного забезпечення.

Опубліковано:

Концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії // Професійно–технічна освіта. – 2011. – № 1. – С. 18 – 21.

Авторська концепція формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у ПТНЗ

Розробник: Сушенцева Л. Л.

Концепція забезпечує теоретичну основу підвищення ефективності підготовки робітничих кадрів у системі професійної освіти на методологічному, теоретичному і методичному рівнях

Опубліковано:

Сушенцева Л. Л. Концептуальні засади розвитку професійно-технічної (професійної) освіти / Л. Л. Сушенцева // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 3. – С. 30–31.

• 2013 •

Концепція трансформації зовнішніх вимог у внутрішні мотиви

Розробник: Єльнікова Г. В.

Особливість концепції полягає в ідеї управління способом спрямованої самоорганізації – необхідно поєднати зовнішні вимоги до діяльності працівника з його внутрішніми мотивами, тобто завданням управлінців (керівників, органів та закладів ПТО) є створення відповідних умов для спрямування дій виконавців у потрібному напрямі через вироблення в них відповідної мотивації, тоді рішення, прийняте працівником, викличе відповідні дії, котрі будуть враховувати як його інтереси, так й інтереси навчального закладу, що узгодить процеси централізації та децентралізації управління природовідповідним шляхом.

Опубліковано:

Єльнікова Г. В. Теоретичні основи управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки / Г. В. Єльнікова // Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти: монографія. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/9221/>

Концепція адаптивного управління ПТО

Розробник: Єльнікова Г. В.

Особливість концепції полягає у використанні теорії нестабільності для обґрунтування нелінійного усвідомленого саморозвитку в напрямі гармонізації потреб працівника, суспільства і держави в їх коеволюційній єдності. Основною ідеєю концепції є оперативне реагування на зміни навколишнього середовища для утримання рівноваги керованої системи в умовах невизначеності на основі діалогічної взаємоадаптації керованої і керованої підсистем.

Опубліковано:

Єльнікова Г. В. Теоретичні основи управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки / Г. В. Єльнікова // Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти: монографія. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/9221>

Авторська концепція формування ціннісного ставлення до здоров'я учнів професійно-технічних навчальних закладів

Розробник: Єжова О. О.

Концепція формування ціннісного відношення до здоров'я учнів ПТНЗ, що передбачає застосування особистісно-орієнтованого, системного, компетентнісного і середовищно-орієнтованого підходів; використання сукупності загальних (гуманізму, природовідповідності, культуровідповідності, безперервного загального та професійного розвитку особистості) і специфічних принципів (зв'язок виховання із життям і виробничою практикою, превентивного, вільного вибору).

Опубліковано:

Єжова О. О. Здоровий спосіб життя : навч. посіб. / О. О. Єжова. – Суми : Університетська книга, 2010. – 128 с.

Авторська концепція формування в учнів ПТНЗ уявлень про професійний успіх

Розробники: Алексєєва С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.

Концепція ґрунтується на формуванні спрямованості особистості на ефективний професійний розвиток та кар'єру, навчання практичним умінням і навичкам в реалізації кар'єрних технологій, формування відповідних компетенцій, визначення особистісних кар'єрних установок та умов їх реалізації.

Опубліковано:

Концептуальні засади формування в учнів ПТНЗ уявлень про професійний успіх // Колективна монографія «Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексєєва С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.]; за наук. ред. Д. О. Закатнова. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 196 с.

**Авторська концепція розвитку інформаційно-аналітичної
компетентності керівників ПТНЗ
Розробник: Петренко Л. М.**

Концепція спрямована на постійне вдосконалення в керівників ПТНЗ інформаційно-аналітичних теоретичних і технологічних знань, умінь і навичок ефективних технологій пошуку, збереження, обробки інформації на якісно новому рівні; оволодіння різними методами аналізу інформації про стан справ у керованому об'єкті та методами її синтезу для підготовки і прийняття управлінського рішення. Раціонально організована на науковій основі інформаційно-аналітична діяльність керівників із залученням до неї всіх суб'єктів управління вимагає глибокого інформаційного аналізу кожного робочого місця, внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків ПТНЗ. Такий підхід дасть змогу в певній мірі структурувати і впорядкувати інформацію, створити інформаційну систему в підпорядкованій організації. Результативність управлінської, контрольної-аналітичної, дослідницької та інноваційної діяльності керівників ПТНЗ значною мірою залежить від рівня розвиненості інформаційно-аналітичної компетентності, що має безпосередній вплив на систему мислення фахівця, орієнтованого на майбутнє. Ці ідеї знайшли відображення в рекомендаціях Європейського парламенту і Європейської ради як ключове завдання освіти ХХІ сторіччя та низці завдань, сформульованих у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., Національній рамці кваліфікацій, прийнятій у 2011 р. в Україні.

Опубліковано:

1. Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна; Нац. акад. пед. наук; Ін-т проф.-техн. освіти. – К., 2014. – 409 с. <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>
2. Петренко Л. М. Концепція розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів / Л. М. Петренко // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 3. – 34–36. <http://lib.iitta.gov.ua/1762/>
3. Петренко Л. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : монографія / Л. Петренко. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. – 456 с. <http://lib.iitta.gov.ua/5793/>

• 2014 •

**Авторська концепція моделювання змісту професійної підготовки
кваліфікованих робітників машинобудівного профілю
Розробник: Айстраханов Д. Д.**

Концепція визначає теоретико-методологічні засади моделювання змісту професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівного профілю.

Опубліковано:

Айстраханов Д. Д. Прогнозування процесів на ринку праці : посібник / Айстраханов Д. Д., Казановський А. В., Маршавін Ю. М. ; Ін-т підготов. кадрів Держ. служби зайнятості України. – К. : Гамма-принт, 2009. – 100 с.

• 2006 •

**Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців
готельного господарства у процесі фахової підготовки**
Розробник: Полуда В. В.

У моделі інтегруються структурні компоненти, що складають один загальний комплекс, здатний забезпечити підвищення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців: структурно-компонентний склад професійної компетентності; педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців готельного господарства; етапи формування професійної компетентності та критерії і рівні професійної компетенції.

Опубліковано:

Полуда В. В. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців готельного господарства у процесі фахової підготовки // Молодь: освіта, наука, духовність : матеріали Третьої всеукр. наук. студент. конф., (6–7 квіт. 2006 р., м. Київ) / Відкрит. міжнар. ун-т розв. людини «Україна». – К., 2006. – С. 489 – 491.

• 2007 •

**Модель професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників
ресторанного сервісу на засадах організації
модульно-компетентнісного навчання**
Розробник: Л. В. Гусечко

Модель забезпечує професійну спрямованість, єдність усіх напрямів професійної підготовки на основі розробленої модульно-компетенційної програми за умови оптимального поєднання теорії і практики у відповідності до вимог і потреб роботодавців.

Опубліковано:

Гусечко Л. В. Модель професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників ресторанного сервісу на засадах організації модульно-компетентнісного навчання // Особливості впровадження нових форм навчання у вищих навчальних закладах : матеріали Всеукр. наук.-метод. конф. – Кривий Ріг, 2007. – С. 76–79.

Модель управління розвитком професійно-технічної освіти
Розробник: колектив лабораторії управління професійно-технічною освітою Інституту ПТО НАПН України

Модель спрямована на управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки і включає: модель управління маркетингом професійно-технічної освіти, модель розвитку соціального партнерства, модель розвитку організаційної культури ПТНЗ, методика управління конкурентоспроможністю ПТНЗ на ринку освітніх послуг, методика оцінювання діяльності ПТНЗ, ґрунтується на системному, комплексному, стратегічному, маркетинговому, кваліметричному, культурологічному методологічних підходах.

Опубліковано:

Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія. – К.: «НВП Поліграфсервіс». – Режим доступу до ресурсу : <http://lib.iitta.gov.ua/8290/>

Модель організації навчально-виробничого процесу ПТНЗ в умовах ринкової економіки

Розробник: колектив лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Модель спрямована на організацію навчально-виробничого процесу ПТНЗ в умовах ринкової економіки як основи для створення ДСПТО нового покоління.

Опубліковано:

Професійне навчання виробничого персоналу в умовах технологічного переоснащення виробництва // Професійне навчання на виробництві. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 41–47.

Організаційно-педагогічна модель формування професійних умінь майбутніх фахівців ресторанної справи.

Розробник: Гайовий І. І.

Модель має такі структурні елементи: концептуальний блок (мета, завдання, педагогічні підходи до формування професійних умінь майбутніх фахівців ресторанної справи, принципи); процесуальний блок (організаційно-педагогічні умови, етапи, методи, форми, дисципліни) та результативний блок (компоненти та рівні професійних умінь майбутніх фахівців ресторанної справи), організаційно-педагогічна модель формування професійних умінь майбутніх фахівців ресторанної справи.

Опубліковано:

Гайовий І. І. Модель формування професійних умінь майбутніх фахівців ресторанної справи // Підготовка фахівців у системі професійної освіти: проблеми, технології, перспективи : зб. матеріалів всеукр. наук.-метод. конф., (9–10 квіт. 2009 р.). – Кривий Ріг, 2009. – С. 350 – 355.

• 2010 •

**Модель професійного навчання в системі
«Педагогічна майстерня майстра художнього ремесла»**

Розробник: Радкевич В. О.

Модель побудована на основі педагогічної взаємодії майстра художнього ремесла з учнями, яких він набирає у свою майстерню (не більше 5-6 осіб) за результатами співбесіди, контрольних завдань, тестів. Дидактичною умовою впровадження запропонованої моделі є оновлені змістовий і структурний компоненти професійно-художньої освіти, що реалізуються на основі системного і діяльнісно розвивального підходу до організації професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців художніх промислів і ремесел у ПТНЗ художнього профілю. Системність професійно-художнього навчання забезпечується цілеспрямованим педагогічним впливом майстра художнього ремесла на формування в учнів загальнохудожніх, загальнопрофесійних і технологічних компетентностей на основі використання сукупності взаємопов'язаних: змісту, засобів і методів навчання, вимог до оцінювання результатів навчально-виробничої діяльності й декоративно-вжиткової творчості.

Опубліковано:

Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю : монографія / Валентина Радкевич ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : УкрІНТЕІ, 2010. – С. 164–169.

**Модель розвитку професійної компетентності заступника директора
з навчально-виробничої роботи у міжкурсовий
період підвищення кваліфікації**

Розробник: Чернова Т.Ю.

Суть моделі розвитку професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи у міжкурсовий період підвищення кваліфікації полягає у створенні в професійно-технічному навчальному закладі професійно-освітнього середовища з метою вдосконалення професійних компетентностей суб'єктів управління

(заступники, які обіймають посаду, та кандидати, які знаходяться у резерві на посаду) у процесі їх стажування, самоосвіти та управлінської діяльності. Провідною ідеєю є навчання суб'єктів управління (заступники, які обіймають посаду, та кандидати, які знаходяться у резерві на посаду) в «Школі професійної компетентності», представленій системою тренінгів професійного спрямування. Особливістю моделі є здійснення на всіх етапах діагностування, саморефлексії, рефлексії та коригування рівня професійної компетентності суб'єктів управління професійно-технічним навчальним закладом, що дає змогу на їх основі формувати зміст тренінгів «Професійний старт» (оволодіння основами проектування власної професійної діяльності), «Культура управління» (оволодіння технологією освітнього менеджменту), «Соціальне партнерство» (вивчення інтерактивних технік партнерської взаємодії).

Опубліковано:

Чернова Т. Ю. Розвиток професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу : метод. рекомендації / Т. Ю. Чернова. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 98 с.

• 2013 •

Модель управління маркетингом системи професійно-технічної освіти
Розробник: Петренко Л. М.

Модель спрямована на управління маркетингом системи професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки. При розробленні моделі автор виходив з того, що будь-який об'єкт має нескінченну множину (∞) складових. Аналіз компонентів досліджуваного об'єкта, оцінка експертів уможливили синтез тих з них, які в моделі представлені як елементи першого рівня ієрархії, – S_1 . Ці елементи мають бути впроваджені в управлінську діяльність ПТНЗ у першу чергу, оскільки «кожна наступна системна інваріанта реалізується тоді і тільки тоді, коли повністю реалізовані всі попередні». Наступною системною інваріантою (S_2) є поява взаємодії між елементами, що виражається в умінні комплексно застосовувати всі елементи (довгострокове планування, аналіз потреб та визначення базового ринку, аналіз сегментації, аналіз привабливості ринку, аналіз конкурентоспроможності ПТНЗ, портфельний аналіз, короткострокове та довгострокове планування, інтенсивний розподіл, розподіл на правах винятковості, селективний розподіл, контроль за реалізацією та аналіз можливостей збуту, контроль прибутковості та аналіз маркетингових витрат, ревізія маркетингу) компонентів моделі управління маркетингом системи ПТО: аналіз, планування, реалізація, контроль. Таким чином формується стійка структура управління маркетингом системи ПТО, що свідчить про перехід до системної інваріанти S_3 . Взаємодія всіх компонентів у структурі управління маркетингом системи

ПТО вказує на цілісність об'єкта – S_4 та стаціонарність (постійний, незмінний) системи. Окреслені чотири рівні утворюють рівнозначну піраміду, за якою здійснюється оцінювання рівня складності (якості, що з'являються внаслідок взаємодії елементів) системи.

Опубліковано:

Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти: монографія. – <http://lib.iitta.gov.ua/9221/>

Концептуальна модель інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ
Розробник: Шевченко В. Л.

В основу розроблення концептуальної моделі покладено функціональну декомпозицію першого рівня професійно орієнтованого навчального процесу ПТНЗ. Модель розкриває структурно-процесні елементи інформаційно-освітнього середовища та його два взаємопов'язаних сегменти: інформаційно-організаційний та інформаційний навчально-розвивальний. Ця модель є передумовою переходу до моделі інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ на засадах функціонально-процесної декомпозиції другого рівня, з деталізацією взаємодії кожного учасника навчального процесу професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Опубліковано:

1. Шевченко В. Л. Концепція інформаційного освітнього середовища ПТНЗ.– Режим доступу до ресурсу: <http://shkrab.itdev.org.ua/mod/lesson/view.php>

2. Шевченко В. Л. Інформаційний освітній простір системи середньої освіти: позиція теорії та реалії практики. «Народна освіта», вип. 3 (27), 2015. Видання Київського ОІПОПК. [Електронний ресурс] : Режим доступу до ресурсу : http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3760

Модель забезпечення організаційно-педагогічних умов розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ
Розробник: Петренко Л. М.

Модель забезпечення організаційно-педагогічних умов розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ уможливорює визначення найбільш значущих з них для першочергового впровадження в методичну систему обласних навчально-(науково)-методичних центрів ПТО, зокрема, розроблення системи розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ, створення умов для самореалізації особистості, врахування особливостей організації навчального процесу за участю дорослих і гетерохронності розвитку та знання типологізації їхньої

орієнтації у сфері освіти, що сприяє розумінню мотивації до професійного зростання управлінського потенціалу.

Опубліковано:

Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: монографія» / Л. М. Петренко. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2013. – 456 с.

**Синергетична модель знаннєво-співісного підходу
до навчальної діяльності особистості**

Розробник: Юрженко В. В.

Модель ґрунтується на фрактальних принципах розвитку синергізму в складних системах. Модель як структура вищого порядку розкриває підходи до формування змісту освітньої галузі «Технологія» як мегадомени, тобто системи формування базису техніко-технологічної культури – техніко-технологічної грамотності.

Опубліковано:

Юрженко В. В. Тривимірність, симулятори й інші інноваційні засоби навчання для системи ПТО» / В. В. Юрженко // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Звітної науково-практичної конференції [Тези]. – К.; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2014. – С. 107–109.

**Модель реалізації модульно-компетентнісного підходу в
інформаційно-освітньому середовищі ПТНЗ**

Розробник: Шевченко В.Л.

Представлена модель характеризується насиченістю змісту (ресурсний потенціал), структурованістю внутрішньодисциплінарних і міжпредметних зв'язків (спосіб організації) та причинно-наслідкових зв'язків (спосіб адаптації до індивідуального сприйняття навчального матеріалу).

Опубліковано:

Шевченко В. Л. Информационная организационно-педагогическая система профессионально-технического образования: прикладной аспект. Педагогический поиск. Информационный научно-методический журнал №4 (27) Казахстан «НЦПК «Әрлеу» «ИПК ПР по СКО». –2015. №4 (27) . – С. 54-61

Модель інформаційної системи методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах
Розробник: Алексєєва С. В.

Модель інформаційної системи методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах спрямована на отримання оперативного доступу до методичної інформації та ефективного її використання для вирішення поставлених задач. Основним структурними компонентами такої моделі інформаційної системи методичної роботи у ПТНЗ є інформаційний банк даних методичних матеріалів, електронний методичний кабінет, школа інформаційно-педагогічної майстерності та електронна бібліотека.

Опубліковано:

Алексєєва С. В. Методика використання інформаційних технологій у професійній діяльності методистів професійно-технічних навчальних закладів: методичні рекомендації / Світлана Алексєєва – Київ: «Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну ім. С. Далі», 2014. – 74 с.

Модель формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у вищих професійних училищах
Розробник: Кравець С. Г.

Концептуальна ідея моделі формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ забезпечується функціонуванням взаємопов'язаних структурних компонентів, а саме: вплив основних підходів та принципів на визначення структури та обґрунтування складників змістового компоненту, що формуються шляхом суб'єктної взаємодії при створенні відповідних педагогічних умов. Модель є відкритою системою безперервного формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ, що забезпечує для особистості можливість успішного функціонування у професійному середовищі.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Реалізація компетентнісного підходу в професійно-технічній освіті / С. Г. Кравець // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 22-25 березня 2014 р.). Т. 1. / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – К. : ПІТО НАПН України, 2013. – С. 46-49

Модель формування готовності учнів ПТНЗ до професійно-особистісного саморозвитку та розвитку професійної кар'єри

Розробник: колектив лабораторії професійної кар'єри
Інституту ПТО НАПН України

Модель відображає формування готовності учнів ПТНЗ до професійно-особистісного саморозвитку та розвитку професійної кар'єри як цілеспрямований процес підвищення рівня професійної компетентності й розвитку професійно значущих якостей в учнів відповідно до зовнішніх соціальних вимог, умов професійної діяльності й особистої програми розвитку та готовності до кар'єрного росту.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.]; за наук. ред. Д. О. Закатнова. – К. :ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 196 с.

Модель формування змісту підготовки кваліфікованого робітника з професії «Майстер ресторанного обслуговування» на основі модульно-компетентнісного підходу

Розробник: Кравець С. Г., Кравець Ю. І., Оліферчук О. Г.,
Дерев'янку Н. П.

Модель відображає напрями реалізації модульно-компетентнісного підходу в формуванні змісту підготовки кваліфікованого робітника з професії «Майстер ресторанного обслуговування». Результатом моделі формування змісту підготовки кваліфікованого робітника з професії «Майстер ресторанного обслуговування» є проект Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Майстер ресторанного обслуговування», розроблений на основі компетентнісного підходу, у структурі якого відображені організація теоретичної та практичної складових навчально-виховного процесу.

Опубліковано:

Педагогічні основи формування змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями: посібник / С. Г. Кравець, Ю. І. Кравець, Н. П. Дерев'янку, О. Г. Оліферчук. – К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 152с.

Модель формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі

Розробник: Луговська Е. М.

(науковий керівник Свистун В. І.)

Модель формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків агропромислового виробництва являє собою уявну систему, що відображає цілісний педагогічний процес, в якому забезпечена інтегративна єдність педагогічних засобів, методів, прийомів і підходів теоретичної і практичної підготовки в агротехнічних коледжах спрямована на набуття майбутніми фахівцями знань, умінь, навичок, досвіду та формуванню професійно-важливих якостей з метою забезпечення їхньої відповідності сучасним вимогам суспільства з урахуванням тенденцій розвитку агропромислового виробництва. Модель включає методологічні підходи, принципи, ціль, завдання, описову характеристику фахової компетентності, основні етапи її формування, зміст, форми, методи, прийоми, засоби навчання, а також діагностування рівнів сформованості фахової компетентності за визначеними критеріями (мотиваційним, когнітивним, операційно-діяльним, рефлексивним) та показниками. На основі якісних характеристик визначено рівні сформованості фахової компетентності: незадовільний, задовільний, достатній, високий.

Опубліковано: Луговська Е. М. Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі : [метод. реком. для викладачів та студентів вищих аграрних навчальних закладів] / Е.М. Луговська. – К. : ППО НАПН України, 2013. – 88 с.

Модель управління розвитком організаційної культури ПТНЗ

Розробник: Болгаріна В. С., Свистун В. І.

Модель спрямована на управління розвитком організаційної культури ПТНЗ як ефективного інструменту управління в умовах ринкової економіки. Організаційна культура ПТНЗ як специфічна система відношень, взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, що включає особливості професійної свідомості, стилю поведінки, діяльності педагогічних працівників і ґрунтується на професійних, етичних цінностях та нормах. Об'єктивне оцінювання рівнів розвитку організаційної культури ПТНЗ забезпечили визначені критерії й показники: професійна діяльність (задоволеність роботою, колективна мотивація досягнень), комунікація (ціннісно-орієнтаційна єдність колективу, комунікативна толерантність), управління (стиль управління, лояльне ставлення до менеджменту навчального закладу).

Опубліковано:

1. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія. – К.: «НВП Поліграфсервіс». – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/8290/>

2. Про хід формувального етапу дослідження з теми «Управління розвитком ПТО в умовах ринкової економіки». – Вчена рада ІІТО НАПН України, 24 листопада 2014 р., м. Київ. – <http://lib.iitta.gov.ua/8431/>

• 2015 •

Модель управління розвитком соціального партнерства

Розробник: Кузьмінська Л. Д.

Модель спрямована на управління розвитком соціально-партнерської діяльності ПТНЗ в умовах ринкової економіки й базується на інституціональному, розвивальному, комунікативному і діалогічному підходах та принципах (рівноправність учасників, добровільність прийняття обов'язків, згідно угод та відповідальність за їхнє виконання, свобода обговорення проблем, що представляють взаємний інтерес, невтручання у справи один одного тощо). Методична складова моделі включає: роботу в групах за розробленим алгоритмом, створення нових моделей і проектів соціального партнерства, «мозковий штурм», коучінг, методи тимбілдінгу, тренінги партнерської взаємодії, організації ведення переговорів, проведення круглих столів із соціально-партнерської проблематики, дискусії та ін. Модель управління розвитком соціального партнерства передбачає комплексну реалізацію конкретних проектів, спрямованих на досягнення цілей за багатьма напрямками соціально-партнерської діяльності.

Опубліковано:

Кузьмінська Л. Д. Соціальне партнерство в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу: результати емпіричних досліджень / Л. Д. Кузьмінська // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи, 2015. – №1 (6). – С. 80–90. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/10931/>

Модель формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних

Розробник: Ростока М. Л.

(науковий керівник Єльнікова Г. В.)

Модель спрямована на підвищення рівня сформованості майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних за реалізації певних педагогічних умов у професійній підготовці майбутніх ОРБД.

Опубліковано:

1. Ростока М. Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних : наук.-метод. рек. / М. Л. Ростока; за наук. ред. Г. В. Єльнікової. – К.: Ін-т ПТО НАПН України, 2014. - 77 с.

2. Ростока М. Л. Базис модели формирования профессиональной компетентности будущих учётчиков по регистрации бухгалтерских данных [International scientific-practical conference of teachers and psychologists of future» (Prague (Czech Republic), 8 may 2015). / М. Л. Ростока // – Prague: «Science». – 2014 – Vol. 1.– С. 270-275.

Структурно-логічна модель загальної побудови інформаційно-освітнього середовища формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних

Розробник: Ростока М. Л.

(науковий керівник Єльнікова Г. В.)

Модель дає загальне уявлення про структурну композицію та взаємозв'язок основних складових інформаційного освітнього середовища формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.

Опубліковано:

1. Ростока М. Л. Інформаційне освітнє середовище з формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних / Марина Львівна Ростока // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи [зб. наук. праць] / Марина Львівна Ростока. – Київ-Львів: ВР та НВД ЛДУ БЖД. – (Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Національна академія педагогічних наук України, Інститут ПТО НАПН України, Інститут інформаційних технологій та засобів навчання, Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих, Львівський державний універ). – (Педагогічні науки; вип. 4). – С. 110–113.

2. Ростока М. Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних : наук.-метод. рек. / М. Л. Ростока; за наук. ред. Г. В. Єльнікової. – К.: Ін-т ПТО НАПН України, 2014. - 77 с.

• 2007 •

**Методика систематизації екологічних знань учнів ПТНЗ
автотранспортного профілю
Розробник: Величко Н.О.**

Методика систематизації екологічних знань учнів має дві складові: 1) сукупність розроблених прийомів, форм і методів; 2) програму їх реалізації на практиці. Перша складова представлена методичними рекомендаціями для викладачів зі складання опорних одиниць - опорно-логічних інформаційних схем (ОЛІС) і опорних конспектів (ОК); друга - рекомендаціями щодо ефективного використання ОЛІС і ОК на комбінованих, лабораторно-практичних та семінарських заняттях. Проведення цих уроків здійснювалося на основі модифікованої програми "Біологія, основи екології", зміст якої побудовано з урахуванням укрупнення тем, а в якості основних методів модифікації використовувалася переструктуризація змісту, профілювання екологічної інформації, алгоритмізація викладу навчального матеріалу. За своїм змістом ця програма є професійно орієнтованою, за функціями - узагальнюючою, за структурою - системно-логічною.

• 2008 •

**Інноваційна методика навчання учнів ПТНЗ засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій
Розробник: лабораторія управління професійно-технічною освітою
Інституту ПТО НАПН України**

Інноваційний підхід до методики забезпечення навчального процесу в ПТНЗ для сучасних професій на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій стає сучасною необхідністю, а електронна підтримка курсів дозволяє підвищити інтерес учнів до навчання і сприяє кращому засвоєнню теоретичного матеріалу, формуванню професійних знань, вмінь і навичок.

Опубліковано:

Тверезовська Н. Т. Особливості інноваційної методики вивчення дисципліни "Теорія автомобілів та двигунів" на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій // Освітнянські обрії: реалії та перспективи: Зб. наук. праць / Н. Т. Тверезовська та ін. – К.: ПТО, 2008. - № 2. – 252 с.», РК 0106U005976.

Методика організації продуктивного навчання в процесі теоретичної та практичної професійної підготовки кваліфікованих робітників за професіями «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії «А» та «Плодоовочівник»

Розробник: лабораторія методик професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Методика організації продуктивного навчання в процесі теоретичної та практичної професійної підготовки кваліфікованих робітників за професіями «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії «А» та «Плодоовочівник» надає можливість формування ціннісного ставлення до здорового способу життєдіяльності у майбутніх кваліфікованих робітників як інтегрованої якості і одного із узагальнених показників готовності виробничого персоналу до професійної діяльності. Використання методики у процесі професійно-теоретичної і практичної підготовки спеціальності «Плодоовочівництво» створює можливість інтеграції питань здоров'язбереження та здоров'яформування в навчальну програму з предметів «Плодоовочівництво» та «Шкідники і хвороби сільськогосподарських культур».

Опубліковано:

Лузан П. Г. Теоретико-методичні аспекти розвитку пізнавальних здібностей майбутніх кваліфікованих робітників-аграрників // Теорія і практика професійно-технічної освіти в контексті інтеграції України в європейській освітній простір: тези науково-звітної конференції ПТО АПН України , 23-24 квітня 2008 р.) / За заг. ред. В.О. Радкевич. – К.: - Ч.І. - 2008.

Методика навчання предмета «Спеціальна технологія»

Розробник: лабораторія змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Методика навчання предмету «Спеціальна технологія» побудована на: використанні структурування навчального матеріалу за принципом - логічна структура теорії відтворює її в історичному розвитку, тільки в зворотному порядку; застосуванні методу сходження від абстрактного до конкретного при побудові теорії предмету; дотриманні положення, що теоретичні знання мають засвоюватися з деяких абстрактних визначень і, рухаючись від них, відтворювати в мисленні учнів цілісне конкретне. Методика навчання предмета «Спеціальна технологія» дає змогу забезпечити вищий рівень засвоєння змісту матеріалу учнями ПТНЗ, що становить 8-10 балів за дванадцятибальною шкалою оцінювання.

Опубліковано:

Васенко В. В. Забезпечення єдності методики навчання прямокутному паралельному та аксонометричному проєкціюванню //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. - №2. – С. 52-56.

• 2009 •

Методика моніторингу якості й доступності професійно-технічної освіти

Розробник: лабораторія «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр ПТО» Інституту ПТО НАПН України

Методика моніторингу якості й доступності професійно-технічної освіти надає можливість використання інформаційного ресурсу нового покоління на основі інформаційно-аналітичної системи ПРОФТЕХ, завдяки доступності широкому колу користувачів Інтернет, й уможливорює оперативно отримувати інформацію керівникам органів управління освітою різних рівнів управління в режимі он-лайн.

Опубліковано:

1. Плещ А.І. Методичні рекомендації щодо користування системою «ПРОФТЕХІНФО»: метод. реком. / А.І. Плещ. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2011. – 24 с.

2. Методичний посібник: Т. В. Волкова, В. В. Ягупов, І. М. Савченко, Н.О. Величко, Д. О. Закатнов, Л. В. Нестерова, Л. А. Майборода, І. В. Гириловська, А. О. Скульський, О. О. Морозов / Інформаційно-аналітичне управління освітніми системами. – Методичний посібник. / За. ред. Т. В. Волкової. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2010. – 352 с.

Методика здобуття робітниками додаткових трудових навичок в умовах навчальних підрозділів підприємств

Розробник: Аніщенко В. М.

Провідним принципом у сучасній європейській стратегії підготовки та підвищення кваліфікації персоналу є розвиток професійних навичок фахівця. Основою політики розвитку професійних навичок є розширення доступу до їх надбання і якості освіти. Головним критерієм стратегії професійної підготовки персоналу стає відповідність навичок, що набуваються робітником в процесі професійного навчання і підвищення кваліфікації, потребам підприємства та ринку праці в цілому. Важливим фактором розвитку професійних навичок як стратегічного продукту, що належить одночасно робітникові і державі, є прогнозування їх потреб і специфікації, забезпечення можливості доступу до їх набуття й адаптація до змін технологій, ринків і вимог роботодавця із загальною метою –

підвищення продуктивності праці.

Сучасна ситуація на ринку праці зумовила потреби роботодавців у спеціалістах з додатковими трудовими навичками. Такі професійні навички можуть не стосуватися основної професії робітника, але є пріоритетними для його працевлаштування. Вони забезпечують фахівцеві перемогу в конкурентній боротьбі за певне робоче місце. Обсяг додаткових трудових навичок у межах Стандарту професійно-технічної освіти з певної професії може бути зумовленим угодою між замовником і постачальником освітніх послуг.

Здобуття замовленого обсягу і рівня якості трудових навичок забезпечується модульною технологією професійного навчання та низкою умов, зокрема:

- формування змісту навчання за участю роботодавця і слухача, з урахуванням необхідності підприємств, сучасних технологій, техніки, матеріалів, що використовуються в галузі;
- проектування специфікації трудових навичок відповідно до вимог вітчизняних та міжнародних стандартів якості;
- проектування специфікації трудових навичок відповідно до вимог вітчизняних та міжнародних стандартів якості тощо.

Актуальність формування додаткових трудових навичок полягає в тому, що такий підхід є зручним, сучасним інструментом для забезпечення безперервного професійного навчання, внутрішньофірмової і корпоративної професійної підготовки, підвищення конкурентоспроможності персоналу на ринку праці, навчання та професійний розвиток упродовж усього трудового життя.

Опубліковано:

Анищенко В. М. Технологія модульного професійного навчання кваліфікованих робітників: міжнародний досвід впровадження Навчальн-метод. посіб. / В. М. Анищенко. За ред. В. О. Радкевич. – К.: ІПТО НАПН України. – 2012.

• 2010 •

Методика оцінки якості знань і вмінь учнів ПТНЗ як необхідна умова конкурентоспроможності випускників на ринку праці

Розробник: Величко Н. О.

В основу методики оцінки якості знань і вмінь учнів покладено авторську розробку «коефіцієнта затребуваності робітника на ринку праці». У методиці розкривається принцип фіксації оцінок за обсяг набутих знань і вмінь за кожною пройденою темою і розрахунок «коефіцієнтів» за розробленою формулою, а також запропоновані індекси обмеження «коефіцієнта», які є гранично допустимі для учнів, щоб бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Методика поіменного моніторингу працевлаштування випускників ПТНЗ

Розробник: Величко Н.О.

Методикою передбачено проведення поіменного моніторингу працевлаштування випускників ПТНЗ після закінчення навчального закладу, і через чотири місяці після працевлаштування – у розрізі набутих професій, згідно запропонованих форм та з наступною аналітичною обробкою матеріалів і необхідним їх узагальненням.

Опубліковано:

Методичний посібник. Т. В. Волкова, В. В. Ягупов, І. М. Савченко, Н. О. Величко, Д. О. Закатнов, Л. В. Нестерова, Л. А. Майборода, І. В. Гириловська, А. О. Скульський, О. О. Морозов / Інформаційно-аналітичне управління освітніми системами. – Методичний посібник. / За ред. Т.В. Волкової. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2010. – 352 с.

• 2011 •

Методика прогнозування надходження контингенту до ПТНЗ

Розробник: Величко Н. О.

В основі методики прогнозування надходження контингенту до ПТНЗ покладено принцип формування державного замовлення в умовах економічної та соціальної кризи з урахуванням прогнозування потреб ринку праці, особистості та суспільства в цілому. Методикою передбачено комплексний підхід до ознайомлення керівництва ПТНЗ з особливостями прогнозування контингенту, а саме: 1) визначення і поетапність дій згідно системи критеріїв: демографічного, професійно-освітнього і соціально-економічного; 2) окреслення і аналіз: пропозицій на ринку освітніх послуг; попит на ринку праці на робітничі професії; збалансованість попиту і пропозицій на ринку праці та ринку освітніх послуг.

• 2012 •

Методика формування професійної компетентності майбутніх фахівців машинобудівної, будівельної галузей та ресторанного сервісу в професійно-технічних навчальних закладах

Розробник: лабораторія змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Методика формування професійної компетентності майбутніх фахівців машинобудівної, будівельної галузей та ресторанного сервісу в професійно-технічних навчальних закладах є сукупністю педагогічно-доцільних дидактичних методів, прийомів, засобів та організаційних форм навчання, принципів і правил їх творчого застосування для формування

комунікативної, психологічної та організаційної компетентностей кваліфікованих робітників.

Опубліковано:

1. Навчальний посібник «Технологія верстатних робіт» (для підготовки кваліфікованих робітників ПТНЗ машинобудівного профілю): навч. пос. [Електронний ресурс] / М.А. Вайнтрауб, В.Й. Засельський, Д.В. Пополов, за наук. ред. М.А. Вайнтрауба. – Київ: 2015 . – 202с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/11066/> – Загол. з екрану.

2. Організація і техніка обслуговування (для учнів ПТНЗ галузі ресторанного господарства): навч. посіб. [Електронний ресурс] / С. Г. Кравець, Н. П. Камінська, О.Г. Оліферчук.. – Київ: 2015. – 277 с.– Режим доступу до ресурсу: – .– Загол. з екрану.

3. Технологія опоряджувальних робіт (для ПТНЗ будівельного профілю): навч. пос. [Електронний ресурс] / Я. Ю. Білоконь, Ю.І. Кравець, М. І. Михнюк, Т. В. Пятничук. – Київ: 2015. – 188 с.– Режим доступу до ресурсу: – .– Загол. з екрану.

Авторська професійно орієнтована методика навчання учнів ПТНЗ будівельної галузі геометрії Розробник: Гириловська І. В.

Авторська професійно орієнтована методика розроблена для навчання геометрії учнів ПТНЗ будівельної галузі, спрямована на розвиток у них професійно значущих умінь, і в повному обсязі представлена в дисертаційній роботі «Формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь розв'язувати стереометричні задачі на побудову». Дана методика базована на зв'язку змісту навчального геометричного матеріалу зі змістом загальнотехнічних і спеціальних предметів професійного циклу, формуванні в учнів внутрішньої мотивації до вивчення геометрії й посиленні практичної спрямованості навчання; сприяє набуттю учнями досвіду рефлексії та самооцінювання результатів власної діяльності.

У процесі навчання передбачено цілеспрямоване формування в майбутніх будівельників таких професійно важливих якостей, як: володіння добре розвинутою просторовою уявою і просторовим мисленням; лінійним, об'ємним та кутовим окоміром; здатністю визначати розміри предметів, відстані між ними, встановлювати їх взаємне розміщення у просторі. Зазначені якості за розробленою методикою формуються під час ознайомлення учнів із професійно значущим матеріалом, що відображає специфіку різних видів будівельних робіт (малярних, штукатурних, покрівельних, гіпсокартонних); розв'язування задач професійно спрямованого змісту, задач на моделях; створення на початку опанування кожного навчального модуля проблемної ситуації шляхом постановки перед учнями загального творчого завдання для

формування в них потреби в нових геометричних знаннях і вміннях та пропедевтики розробки технологічних карт у процесі засвоєння спеціальних (профільних) навчальних дисциплін; виконання учнями індивідуальних завдань творчого характеру (проектів); проведення конференцій-презентацій, в ході яких учні представляють власні проекти.

Опубліковано:

Формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь розв'язувати стереометричні задачі на побудову. - Дисертація канд. пед. наук: 13.00.02, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. - Черкаси, 2013.- 200 с.

• 2013 •

Методика аналізу потреб ринку праці в сучасних професіях

Розробник: лабораторія змісту професійної освіти

Інституту ПТО НАПН України

Методика аналізу потреб ринку праці в сучасних професіях дає змогу визначити потреби ринку праці в компетенціях кваліфікованих робітників за напрямками: «Швейне виробництво», «Торгівля», «Громадське харчування», «Ресторанний сервіс». Методика надає можливість визначити, що під час моделювання змісту підготовки кваліфікованого робітника з конкретної професії на основі компетентнісного підходу необхідно виходити з того, що поняття «компетенції», «компетентність», «професійні компетентності», «ключові компетентності» необхідно розуміти в такому значенні: *компетенції* – це сукупність знань, умінь і навичок, що визначають здатність робітника виконувати трудові дії в конкретній сфері діяльності; *компетентність/компетентності* – це здатність особистості до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності та інші особистісні якості; *професійні компетентності* – є результатом набуття робітником компетенцій, які дають йому змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності; *ключові компетентності* – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистому і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію.

Розроблено методику змісту підготовки кваліфікованого робітника з конкретної професії (в галузі ресторанного господарства) на основі компетентнісного підходу, яка (модель) використовується для вияву й класифікації компетентностей та компетенцій, обґрунтування їх змісту з метою розвитку активності та самостійності учнів, спрямування їхньої

діяльності на досягнення якісного результату, здатності до самореалізації в обраній професії.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Ключові компетентності у професійному становленні фахівців ресторанного сервісу : навчально-методичний комплекс / С. Г. Кравець. – К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2013. – 112 с.

Кравець Ю.І. Роль професійних стандартів для системи підготовки робітничих кадрів. / Ю.І. Кравець // Науковий вісник Інституту ПТО НАПН України. – 2013. – № 5. – С.46–51.

**Методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступника директора ПТНЗ з навчально-виробничої роботи
Розробник: Величко Н. О.**

Методику розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступника директора з НВР у ПТНЗ пропонуємо розглядати як систему вдосконалення професійної діяльності в міжкурсовий період підвищення кваліфікації, яка регулюється принципами андрагогіки, що визначають: пріоритет самостійного навчання; опору на досвід; елективність і усвідомленість навчання; розвиток освітніх потреб. У методиці запропоновано шість етапів: самодіагностування заступника директора з НВР і діагностування готовності до здійснення інформаційно-аналітичної діяльності; оволодіння основами маркетингу; вдосконалення культури управління; передача досвіду педагогічним працівникам; вивчення передового педагогічного та виробничого досвіду; підготовка програми перспективного індивідуального розвитку інформаційно-аналітичних компетентностей. Методикою передбачено проходження заступником директора з навчально-виробничої роботи навчання під час тренінгів за програмою розвитку інформаційно-аналітичної компетентності при НМЦ ПТО, впровадження самоосвітнього процесу з метою оволодіння новими знаннями і вміннями з інформаційних технологій, маркетинговою складовою, аналітичною обробкою матеріалів.

Опубліковано:

Величко Н. О. Інформаційно-аналітична діяльність заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу // Н. О. Величко // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України; [редкол.: В.О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2013. – №5.

Методика управління конкурентоспроможністю ПТНЗ **Розробник: Палькевич Ю. С.**

Методика спрямована на оцінювання конкурентоспроможності ПТНЗ на ринку освітніх послуг та розробки стратегічних напрямів її підвищення в умовах ринкової економіки. Методика управління конкурентоспроможністю ПТНЗ на ринку освітніх послуг передбачає 3 етапи. Перший етап – виокремлення основних критеріїв оцінювання внутрішнього потенціалу конкурентоспроможності (рівень оновлення МТБ за останні 3 роки; відсоток працевлаштованих випускників за отриманою професією; наявність та кількість нових освітніх послуг за останні 3 роки; строки окупності нових освітніх послуг; рівень кадрового забезпечення навчального закладу; кількість джерел фінансування (альтернативних бюджетному); розроблення бізнес-плану) і зовнішніх умов функціонування навчального закладу (сегмент ринку, на який орієнтована послуга; кількість підприємств у регіоні, для яких готують робітників; наявність вільних робочих місць для випускників ПТНЗ; перспективи розвитку відповідної галузі; ефективність соціального партнерства; ефективність співпраці з органами державного регулювання). В основу другого етапу методики покладено метод матриці McKinsey, сутність якого полягає в діагностуванні позиції ПТНЗ у матриці конкурентних переваг та прогнозуванні стратегічних напрямів її підсилення. Третій етап методики – розробка бізнес-плану за рекомендованою структурою відповідно до обраної стратегії розвитку.

Опубліковано:

Палькевич Ю. С. Управління конкурентоспроможністю освітніх послуг професійно-технічних навчальних закладів: методичні підходи до HYPERLINK «<http://lib.iitta.gov.ua/9333/>» прогнозування та планування / Ю. С. Палькевич // Науковий вісник ІІТО НАПН України, 2013. – №1 (8). – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/9333/>

Авторська методика формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі **Розробник: Луговська Е. М.**

Методика формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічних коледжах – це єдність взаємопов'язаних і педагогічно доцільних методів (традиційних, інтерактивних), форм (індивідуальних, індивідуально-групових, групових), видів занять (інтегративних, бінарних), прийомів (мотивування навчання, візуалізації інформації, формування навчальних умінь і способів дій, стимулювання професійного мислення, організації самостійної діяльності, організації зворотного зв'язку, побудовані на принципах динамічності, проблемності,

орієнтації на майбутню фахову діяльність) і засобів навчання (технічні засоби навчання (плакати, моделі тракторів, машин, агрегатів), реальні об'єкти та предмети фахової діяльності (трактори, деталі, вузли машин тощо), навчально-методичне забезпечення, засоби інформаційно-комунікаційних технологій). Методика спрямована на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування системи їхніх міжпредметних знань, умінь і навичок, професійного мислення, професійно важливих якостей і навичок самоосвітньої діяльності.

Опубліковано:

Луговська Е. М. Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі : [метод. реком. для викладачів та студентів вищих аграрних навчальних закладів] / Е. М. Луговська. – К. : ІІТО НАПН України, 2013. – 88 с.

Авторська розвивальна методика «Візитка»

Розробник: Злочевська Л.С.

Метод арт-терапії, враховуючи в повній мірі досягнення наукової думки і досвід мистецтва, інтелект людини і його почуття, рефлексію і діяльність, природно поєднує тілесність і духовність людини, і є саме тією методологічною базою, яка спроможна вирішувати сучасні психодіагностичні, психокорекційні та розвиваючі завдання профорієнтаційної роботи. Арт-терапевтична розвивальна методика «Візитка» дає змогу розширити психодіагностичний інструментарій практичного психолога і профорієнтолога, за допомогою чого створюються умови для творчого розвитку, професійного, життєвого та особистісного самовизначення, усвідомленого вибору професії старшокласниками та учнівською молоддю ПТНЗ. Через усвідомлення вираження своїх моделей поведінки, актуалізацію прихованих ідей і станів, соціальних ролей стає можливим віднайти новий шлях реалізації своїх здібностей на шляху побудови професійної кар'єри. Розвивальна методика «Візитка» має на меті: виявити всебічні інтереси, бажання, нахили, характерні ознаки образу «Я» учнівської молоді та допомогти їм набути вміння презентуватися; активізувати усвідомлені та неусвідомлені асоціації.

Опубліковано:

Злочевська Л.С. Технології проектування професійної кар'єри: арт-терапевтичний підхід / Л.С. Злочевська // Зб. : Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив / Матеріали методологічного семінару НАПН України, 3 квітня 2013 р. – К., 2013. – С. 35–40.

**Методика поетапного формування професійних умінь і навичок
майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю
Розробник: Марковська О.Є.**

Методика поетапного формування професійних умінь і навичок майбутніх інженерів – педагогів машинобудівного профілю надає можливість систематизувати досліджуваний процес, цілісно уявити його зміст і за необхідності здійснювати поточне коригування професійно-практичної підготовки. Методика поетапного формування професійних умінь і навичок майбутніх інженерів – педагогів з професії «Токар» у ході виробничого навчання і практики, що уможлиблює оволодіння ними сучасними технологіями механічного оброблення металів за п'ятьма етапами: вхідне діагностування наявного рівня сформованих навичок робітничої професії; формування вмінь і навичок початкового рівня за традиційними формами навчання; формування вмінь і навичок середнього рівня за традиційними формами навчання; формування вмінь і навичок високого рівня за традиційними формами навчання, формування професійних умінь і навичок із суміжної професії. На усіх етапах здійснюється діагностування та самодіагностування сформованого рівня професійних умінь і навичок, рефлексія і моніторинг результатів професійно-практичної діяльності. Упровадження цієї методики сприяє ефективному засвоєнню студентами технологічних знань і професійних умінь та навичок з металообробки завдяки використанню педагогічно доцільно комплексу традиційних та інноваційних форм, методів і засобів навчання.

Опубліковано:

Марковська О.Є. Педагогічні умови організації виробничого навчання і практики майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. Є. Марковська - Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, – К., 2013 . – 20 с.

• 2014 •

**Методика формування ключових компетентностей майбутніх
фахівців ресторанного сервісу
Розробник: Кравець С. Г.**

Методика є сукупністю педагогічно-доцільних дидактичних методів, прийомів, засобів та організаційних форм навчання, принципів і правил їх творчого застосування для формування комунікативної, психологічної та організаційної компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу. Методика формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ побудована на засадах модульно-компетентісного підходу. Її особливістю є поетапне оволодіння ключовими компетенціями шляхом освоєння навчальних модулів, що

забезпечує оптимальний рівень сформованості ключових компетентностей майбутнього фахівця, опанування необхідними навичками роботи у сфері ресторанного господарства, вироблення комплексу здатностей до адаптації в умовах професійного середовища завдяки використанню комплексу традиційних та інтерактивних методів, засобів навчання, кожному з яких відповідає певна форма організації навчально-виробничої діяльності.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у вищих професійних училищах : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Світлана Григорівна Кравець ; - Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, – К., 2014 . – 20 с.

Авторська методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців ПТНЗ

Розробник: Гириловська І. В.

Методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін в контексті професійної підготовки майбутніх фахівців ПТНЗ представлена у колективній монографії «Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика». Методика передбачає цілеспрямований розвиток інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін ПТНЗ одночасно на трьох рівнях. Перший — обласний рівень: залучення викладачів до проекту навчально-методичного центру «Творча лабораторія НМЦ ПТО», що передбачає участь у педагогічних конкурсах, Інтернет-семінарах, Інтернет-конференціях, презентацію власного досвіду на засіданнях круглих столів, написання статей до обласних періодичних видань. Другий — локальний рівень: залучення викладачів до проекту власного навчального закладу «Творча лабораторія ПТНЗ», що передбачає участь у відбіркових турах різноманітних конкурсів, обмін досвідом на рівні викладачів ПТНЗ, розробку професійно спрямованих дидактичних матеріалів, олімпіадних завдань, необхідної робочої документації. Третій — індивідуальний рівень: ведення власного блогу, що передбачає діяльність викладача, спрямовану на його саморозвиток.

Опубліковано:

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика. Монографія / В. В. Ягупов, Н. О. Величко, І.В. Гириловська, А. Г. Гуралюк, Д. О. Закатнов, Л. А. Майборода, В. В. Паржницький, за. наук. ред. В. В. Ягупова: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.

Методика оцінювання діяльності ПТНЗ

Розробник: Єльнікова Г. В.

Методика спрямована на оцінювання діяльності ПТНЗ за рівнями забезпечення обов'язкових умов діяльності ПТНЗ, можливості здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності, результативності здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності, управлінської, фінансово-господарської та комерційно-виробничої діяльності ПТНЗ. Об'єктивне оцінювання рівнів розвитку зазначених процесів та напрямів управління розвитком ПТО та ПТНЗ забезпечують визначені блоки критеріїв (рівень забезпечення обов'язкових умов діяльності ПТНЗ, рівень можливості здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності; рівень результативності здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності; рівень управлінської, фінансово-господарської та комерційно-виробничої діяльності ПТНЗ), розділи критеріїв (організаційно-правові засади діяльності ПТНЗ, формування контингенту учнів (слухачів), ефективність використання ПТНЗ педагогічного потенціалу, стан матеріально-технічної бази (ефективність використання матеріально-технічної бази і об'єктів соціальної сфери, забезпечення розвитку матеріально-технічної бази і об'єктів соціальної сфери), організація навчально-виховного процесу, навчально-методичної і наукової роботи (стан організації навчально-виробничої діяльності, стан організації навчально-виховної діяльності та соціального захисту учасників навчально-виховного процесу), рівень методичного та дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу, стан охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу, якість підготовки учнів, слухачів (рівень навчальних досягнень учнів, слухачів із професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, підсумкові результати), рівень управлінської діяльності, рівень організації фінансово-господарської та виробничо-комерційної діяльності).

Опубліковано:

Єльнікова Г. В. Методичні рекомендації щодо використання критеріїв оцінювання результатів діяльності професійно-технічних навчальних закладів та результатів підготовки кваліфікованих робітників – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/11329/>

Методика прирощення кваліфікації (Δk) «Професійна підготовка персоналу як частина технологічної підготовки виробництва»
Розробник: Михайличенко А. М., Аніщенко В. М.

Швидкі зміни технологій, техніки, матеріалів, вимагають підтримки рівня кваліфікації та професійної компетентності виробничого персоналу в актуальному стані. Будь-який продукт, що випускається підприємством, має певний час та етапи «життя». Переходу підприємства на випуск нового виду продукції передують конструкторська та технологічна підготовка виробництва. Оскільки технології без участі людини мають потенційний характер, відповідна професійна підготовка/підвищення кваліфікації є обов'язковою. Випуск нового продукту пов'язується з новими технологіями, матеріалами, обладнанням тощо. Певний рівень кваліфікації та професійної компетентності, яким володіють фахівці, виявляється неповним. Відповідне підвищення кваліфікації здійснюється під час і на основі змісту конструктивних складових і технологічної специфіки виробництва. Обсяг та зміст підвищення кваліфікації персоналу визначається, виходячи з обсягу їх дефіциту. Таким чином, на основі специфіки модульної методології, прирощення кваліфікації Δk визначається як різниця між рівнем необхідної k1 та існуючої кваліфікації k. Формування змісту програм та здійснення підвищення кваліфікації персоналу відбувається до завершення технологічної підготовки виробництва і є її невід'ємною складовою.

Опубліковано:

Аніщенко В. М. Технологія модульного професійного навчання кваліфіцированих робочих: міжнародний опит впровадження; навчально-метод. посіб. / В.М. Аніщенко. За ред. В.О. Радкевич. – К.: ІІТТ НАПН України. – 2012. – 176 с.

• 2007 •

Технологія відкритого професійного навчання на модульній основі **Розробник: Аніщенко В. М.**

Запровадження гнучкої технології відкритого професійного навчання забезпечує високий рівень якості підготовки, спрямоване на задоволення потреб і прагнень людини у здобутті професії, наближають Україну до загальноєвропейського освітнього простору, забезпечує можливість підприємств у підготовці персоналу на рівні сучасних вимог до його компетентності. Модульна основа професійної підготовки забезпечує високий ступінь її індивідуальності, якості та безперервності навчання. Відкрите професійне навчання сприяє створенню кожній людині умов навчатися за індивідуальними програмами у зручному місці і в зручний для неї час, залучати ресурсну складову, починати навчання на будь-якому етапі переривати його в разі потреби, а потім знову його продовжувати. Головна ідея для впровадження технології відкритого професійного навчання – «наближення» навчального закладу до слухача, надання представникам різних верств населення максимального доступу до професійного навчання, підвищення кваліфікації, здобуття освіти у престижному навчальному закладі без відриву від місця постійного помешкання. Ця навчальна технологія стає вкрай необхідною для вимушено переміщених осіб, військовослужбовців, які повертаються із зони бойових дій, молоді, жінок, які виховують неповнолітніх дітей, працюючого персоналу підприємств, людей з особливими потребами, а також представників інших верств населення, які прагнуть здобути робітничу професію, підвищити кваліфікацію, навчитися виконанню певних робітничих функцій з високим ступенем професійної компетентності, що значно підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці, соціальну та професійну мобільність.

Опубліковано:

Методичні рекомендації. Відкрите професійне навчання кваліфікованих робітників на виробництві: метод. рек. – К.: Наук.світ, 2007. – 49 с. – Бібліогр.: с. 35-37.

Технологія формування в учнів ПТНЗ позитивного мислення (2010)

Розробник: Калошин В. Ф.

Технологія формування в учнів ПТНЗ позитивного мислення створена для формування в учнівської молоді як майбутніх фахівців робітничих професій навичок позитивного мислення на етапі їх підготовки до професійного самовизначення, набуття професійної підготовки і професійної майстерності. Технологія надає можливість оволодіння педагогічними працівниками науково-методичними засадами педагогіки успіху: надаються матеріали лекції «Педагогіка успіху – важливий чинник формування оптимістичних якостей учнів»; слайди для цієї лекції; пропонується тренінг для викладачів і майстрів виробничого навчання з використання педагогіки успіху в навчальному процесі. Методи і підходи, які використані у технології формування в учнів ПТНЗ позитивного мислення (раціонально-емотивна терапія, самонавіювання та візуалізація), створюють можливості як для учнів, так і для педагогічного колективу відкрити свої потаємні сильні сторони, риси характеру і активізувати мотивацію досягнення успіху. Технологія «Позитивне мислення як чинник професійного самовизначення молоді в умовах ПТНЗ» входить у програму курсу «Позитивне мислення – важливий чинник життєтворчості особистості» (рекомендована до друку вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, протокол № 6 від 14. 06. 2010 р.) для слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти та підвищення кваліфікації педагогів ПТНЗ. Мета програми полягає у підвищенні професійної компетенції педагогів закладів професійно-технічної освіти з формування навичок позитивного мислення в учнів ПТНЗ. Програма може бути використана по-різному, зокрема: вивчення авторського курсу проводиться за цією програмою в повному обсязі або частково, самостійно — при проведенні установчих занять обсягом 4—8 годин; за тематикою, яку обирають користувачі (як на базі ШТО НАПН України, так і ПТНЗ); при підготовці педагогів ПТНЗ, аспірантів тощо. Авторський курс надає педагогам ПТНЗ теоретичні знання та практичні навички з питань ефективного самоуправління в педагогічній діяльності та поза нею. Він є своєрідним путівником із формування в людини оптимістичних якостей, навичок позитивного мислення, вкрай необхідних як викладачам, так і учням.

Опубліковано:

Калошин В. Ф. Програма авторського курсу «Позитивне мислення – важливий чинник життєтворчості особистості». – К.: Видавець Надтока О. Ф., 2011. – 24 с.

Технологія організації дослідницької діяльності з дизайну як механізм продуктивної реалізації кожного з етапів дослідницької роботи учнів
Розробник: Алексєєва С. В.

Технологія організації дослідницької діяльності з дизайну як механізм продуктивної реалізації кожного з етапів дослідницької роботи учнів забезпечує відповідні умови для оволодіння професійно важливими знаннями, уміннями, навичками та формування візуальної компетентності майбутніх дизайнерів. Особливість полягає в індивідуалізації розвитку візуально-творчих здібностей, формування власного дизайнерського стилю, позитивної Я-концепції.

• 2011 •

Технологія дидактичного проектування електронних підручників
Розробник: Шевченко В. Л.

Технологія дидактичного проектування та створення електронних підручників на базі єдиної програмно-інструментальної платформи є новою і не має аналогів у зарубіжних країнах. Технологія дидактичного проектування електронних підручників нового покоління створює реальні умови адаптації навчального процесу до особистих здібностей і нахилів учнів ПТНЗ. Використання технології дидактичного проектування та створення електронних підручників дає можливість оперативно вносити зміни до змістової частини підручників, удосконалювати наочність і методику їх застосування в навчальному процесі. Вперше технологія була описана в книзі [1] і зареєстрована в Книжній палаті України.

Опубліковано:

1. Шевченко В. Л. Основи дидактичного проектування комп'ютерно орієнтованих навчальних комплексів для дистанційної освіти [Текст]: навч.-метод. посіб./ В. Л. Шевченко - К.: вид. НТУУ «КПІ», 2008. - 152 с. – бібліогр.: С.149-152.
2. Шевченко В. Л. Основи дидактичного проектування комп'ютерно орієнтованих навчальних комплексів: навч.-метод. посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників [Текст]: навч.-метод. посіб./ Л. В. Васильченко, В. Л. Шевченко – Харків. : вид. група «Основа», 2009 - 208с.
3. Шевченко В. Л. Організаційно-педагогічні та дидактико-психологічні основи проектування інформаційного навчального середовища із застосуванням програмно-інструментальних комплексу: навч.-метод. посіб. / В.Л. Шевченко. К. : Освіта України, 2010. – 104 с.
4. Шевченко В. Л. Электронный учебник нового поколения для профессионально-технического образования. Модернизация профессионально-технического образования: теория, опыт, проблемы: [сб.

ст. VI Международных научных чтений / поднауч. ред. Т.Ю. Ломакиной (ФГНУ ИТИП РАО)]. – М.: ФГНУ ИТИП РАО. – 2012. – С. 109-115

5. Шевченко В. Л. Електронний підручник нового покоління в інформаційній організаційно-педагогічній системі професійно-технічної освіти. Науковий вісник Інституту ПТО НАПН України. – 2013, № 6 . – С. 64-72

6. Шевченко В. Л. Електронний підручник: досягнення, проблеми, перспективи. Науковий часопис. Нац. пед. універ. ім. М.П. Драгоманова, серія 5, вип. 39, 2013. – С. 257-265

7. Шевченко В. Л. Електронні програмно-педагогічні засоби нового покоління – базові елементи інформаційної організаційно-педагогічної системи інформаційного суспільства. Педагогічні науки та освіта. Зб. наук. праць Запорізького ОШПО, вип. XIII, 2013– С. 219-225

• 2012 •

**Педагогічна технологія підготовки учнівської молоді
до професійного самовизначення
Розробник: Закатнов Д. О.**

Педагогічна технологія підготовки учнів середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів передбачає використання виховних методів, що ґрунтуються не на механізмах зовнішнього підкріплення, а на рефлексивно-вольових механізмах особистості. Технологія складається з ансамблю методів активізації професійного самовизначення, а також передбачає використання окремих компонентів комплексних методик Д. Голанда і С. Фукуями у підготовці учнівської молоді до професійного самовизначення. Формування в особистості готовності до професійного самовизначення потребує створення адекватного виховного середовища. Інтегруючий елементом такого середовища можуть бути профорієнтаційні курси або система позакласних профорієнтаційних виховних заходів. Одним з варіантів створення відповідного організаційно-предметного середовища є реалізація програми профорієнтаційних позакласних заходів «Твій професійний вибір» або програми курсу «Планування кар'єри» для учнів ПТНЗ.

Опубліковано:

Закатнов Д. О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення: монографія. / Д. О. Закатнов. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 160 с.

**Технологія розвитку професійної компетентності заступника
директора з навчально-виробничої роботи в міжкурсовий
період підвищення кваліфікації
Розробник: Чернова Т. Ю.**

Технологія розвитку професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу з основами освітнього менеджменту, згідно з якою забезпечується самодіагностування та діагностування готовності суб'єктів управління до здійснення професійної діяльності, оволодіння основами самоменеджменту, вдосконалення культури управління, вивчення передового педагогічного та виробничого досвіду і на цій основі – підготовка програм подальшого індивідуального професійного розвитку. Технологія реалізується упродовж шести етапів: самодіагностування заступника директора з навчально-виробничої роботи, діагностування готовності до здійснення професійної діяльності, оволодіння основами освітнього менеджменту, вдосконалення культури управління, вивчення передового педагогічного та виробничого досвіду, підготовка програм подальшого індивідуального професійного розвитку. Впровадження технології розвитку професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи ґрунтується на стажуванні в умовах професійно-технічного навчального закладу та на виробництві, під час тренінгів професійного спрямування та самоосвіти, що уможлиблює оволодіння новими знаннями і вміннями із самоменеджменту.

Опубліковано:

Чернова Т. Ю. Розвиток професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу : метод. рекомендації / Т. Ю. Чернова. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 98 с.

• 2013 •

**Технологія використання методу портфоліо в діяльності методистів
професійно-технічних навчальних закладів
Розробник: Алексєєва С. В.**

Технологія уможлиблює забезпечення практичної значущості інновацій у системі професійної освіти на професійному та особистісному рівнях.

Опубліковано:

1. Алексєєва С. В. Використання інформаційних технологій у професійній діяльності методистів при вивченні, узагальненні та впровадженні передового педагогічного досвіду / С.В. Алексєєва // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Кіровоград: Імекс-ЛТД. – 2013. Вип. 17, кн. 1. – С. 23–30.

**Технологія інформаційно-аналітичної діяльності заступника
директора з навчально-виробничої роботи в ПТНЗ
Розробник: Величко Н. О.**

Технологія інформаційно-аналітичної діяльності заступника директора з навчально-виробничої роботи в ПТНЗ складається з чотирьох компонентів: організаційно-координаційний компонент (організація і координація дій педагогічних працівників); змістовий компонент (зміни в змісті й структурі діяльності заступника, добір і структурування змісту розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників із запровадженням семінарів, тренінгів, консультувань та ін.); інформаційно-технологічний компонент (організація інформаційно-аналітичної діяльності та запровадження удосконалених форм, методів навчання і систем оцінювання на основі сучасних інформаційних технологій); методично-контролюючий компонент (в основі методична допомога на базі інформаційно-аналітичних служб ПТНЗ, системний розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників з урахуванням змін нормативно-правового забезпечення та ІКТ, а також контроль за розвитком ІАК педагогічних працівників).

**Технологія створення персонального Веб-сайту
Розробник: Алексєєва С. В.**

Впорядковане висвітлення результатів навчальної, виховної, творчої, методичної, самоосвітньої, дослідницької діяльності педагогів ПТНЗ.

Опубліковано:

Алексєєва С. В. Основні компоненти інформаційно-аналітичної компетентності методистів ПТНЗ / С. В. Алексєєва // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. – Вип. 4, Част. 1. / За редакцією М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. – Київ–Львів: ЛДУ БЖД, 2015. – С. 64–68.

**Педагогічна технологія підготовки учнів ПТНЗ до вибору й
реалізації педагогічної кар'єри**

Розробник: лабораторія професійної кар'єри
Інституту ПТО НАПН України.

Педагогічна технологія підготовки учнів ПТНЗ до вибору й реалізації педагогічної кар'єри має на меті забезпечення активної професійної самоактуалізації особи, усвідомлення нею особливостей особистісного і професійного потенціалу, встановлення відповідності обраній професійній діяльності; розвиток та саморозвиток професійно-

значущих якостей та здатностей на засадах системного аналізу професійної поведінки особистості, її соціалізації та професіоналізації; формування суб'єктної позиції майбутніх фахівців, їх позитивної професійної «Я-концепції» та адекватної самооцінки в окресленні шляхів розвитку професійної кар'єри і вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії. Технологія ґрунтується на рефлексивно-вольових механізмах учня, котрі інтериоризують проблему вибору освітньо-професійної траєкторії та актуалізують необхідність її реалізації в межах особистісно-професійного потенціалу, а її впровадження передбачає здійснення психолого-педагогічного забезпечення особистісно орієнтованого професійного розвитку майбутніх фахівців шляхом застосування компетентісно-орієнтованих технологій професійного розвитку та саморозвитку; розробку та реалізацію у ПТНЗ освітнього процесу, адаптованого до індивідуальних освітньо-професійних потреб учнів; розроблення та впровадження навчально-програмного і методичного забезпечення, необхідного для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій майбутніх фахівців; застосування механізмів психолого-педагогічного супроводу особистісно орієнтованого професійного розвитку майбутніх фахівців в умовах варіативної освітнього середовища, спрямованого на позитивну модифікацію і поглиблення «Я-концепції»; формування адекватних образів «Я-реальний фахівець» та «Я-ідеальний фахівець» за рахунок усвідомлення і сприйняття професійно значущих знань і вмінь, а також вимог, що пред'являються професією до особистості фахівця.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.] ; за заг. ред. Д. О. Закатнова. – К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 196 с.

Тренінг «Технологія розвитку критичного мислення»

Розробник: Артюшина М.В.

Тренінг розрахований на 4 академічні години. Змістовно складається з трьох етапів, що відповідають технології розвитку критичного мислення: «виклик», «осмислення» та «рефлексія». На першому етапі учасники самостійно визначають цілі заняття (вправа «знаю - хочу дізнатися - дізнався»), знайомляться з технологією розвитку критичного мислення (вправи «спрямоване сприймання», читання за методом «INSERT»). На другому етапі відбувається осмислення даної технології та оволодіння окремими методами і прийомами з її використання («концептуальне колесо», «кубик», «правильні та неправильні ствердження», інтелект-карта). На етапі рефлексії підводяться підсумки до заняття, здійснюється обговорення його результативності (вправи «знаю - хочу дізнатися -

дізнався», «Плюс-мінус-цікаво», сінквейн до теми).

Опубліковано:

1. Артюшина М. Підготовка методистів навчально-методичних (науково- методичних) центрів (кабінетів) ПТО до запровадження технологій інноваційного навчання / М. Артюшина // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної науково-практичної конференції за 2014 рік (м. Київ, 26 березня 2015 р.), Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – К. : ІІТО НАПН України, 2015. – Т. 1. – С. 18-22.

2. Артюшина М. Використання технології розвитку критичного мислення у викладанні іноземних мов у професійно-технічних навчальних закладах / М. Артюшина // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [ред. кол. : В.О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. – Вип. 6. – К. : «НВП Поліграфсервіс». – С. 20-34.

3. Артюшина М. В. Професійна майстерність педагогів професійно-технічних навчальних закладів у розвитку критичного мислення учнів / М. В. Артюшина // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів : Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 25 листопада 2015 року) /Уклад. Н. В. Гузій, В. І. Саюк. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – С. 37-40.

Тренінг «Технологія колективної розумової діяльності»

Розробник: Артюшина М. В.

Тренінг «Технологія колективної розумової діяльності» спрямований на навчання педагогічних працівників ПТНЗ використанню технології колективної розумової діяльності. Загальна тривалість заняття – 4 академічні години. Саме заняття побудоване за цією технологією. На початку заняття використовується мотивувальна вправа «Знайди слово», яка демонструє стереотипність мислення і переваги колективного генерування ідей. Далі обговорюються цілі заняття, проводиться міні-лекція, що надає необхідне уявлення про технологію, обговорюються правила, методи та прийоми реалізації технології колективної розумової діяльності. Пропонується взяти участь у реалізації кількох методів творчої діяльності (мозковий штурм, синектичний штурм, «снігова куля», інверсія, аналіз і синтез фантастичних ідей, морфологічний аналіз тощо). Завершується заняття рефлексивною вправою та підбиттям підсумків.

Опубліковано:

1. Артюшина М. Підготовка методистів навчально-методичних (науково- методичних) центрів (кабінетів) ПТО до запровадження технологій інноваційного навчання / М. Артюшина // Науково-методичне

забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної науково-практичної конференції за 2014 рік (м. Київ, 26 березня 2015 р.), Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – К. : ПТО НАПН України, 2015. – Т. 1. – С. 18-22.

2. Артюшина М. В. Технологія колективної розумової діяльності. Теоретичні основи та майстер-клас / М. В. Артюшина // Проблеми та перспективи підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій : Матеріали круглого столу (м. Глухів, 6 червня, 2014 р.). – Глухів: Професійно-педагогічний коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, 2014. – С.14, 37-48

Кейс-технологія при вивченні предмета «Будівельні конструкції»

Розробник: лабораторія методик професійної освіти і навчання
Інституту ПТО НАПН України

В умовах модернізації професійно-технічної освіти на засадах компетентнісного підходу вкрай потрібними для педагогічної практики є методичні розробки з проблем застосування кейс-методу для проведення занять із спеціальних дисциплін в ПТНЗ будівельного профілю. Зважаючи на зазначене, підготовлені методичні вказівки з методики проведення заняття з дисципліни «Будівельні конструкції» в ПТНЗ із застосуванням кейс-методу для підвищення результатів навчання майбутніх кваліфікованих робітників є актуальними. Розроблена дидактична структура методичних рекомендацій: спочатку висвітлюються концептуальна основа застосування кейс-методу, далі дається загальна характеристика кейс-методу, технологія кейс-методу і вже потім – детальна методика проведення заняття з використанням кейсу. У методичних рекомендаціях наведено додатки, необхідні викладачу для проведення заняття.

Методичні рекомендації будуть корисні широкому педагогічному загалу професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю, всім, хто переймається проблемою застосування кейс-технологій для застосування на заняттях зі спеціальних дисциплін.

Опубліковано:

Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників (методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України) / М. В. Артюшина, Я. Ю. Білоконь, І. Б. Дремова, О. Б. Кошук, І. А. Мося, Т. М. Пашенко, Г. М. Романова; за ред. Г. М. Романової. – К. : Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, 2014. – 132 с.

Технологія маркетингового дослідження стану і розвитку ПТНЗ

Розробник: Величко Н. О.

У технології маркетингового дослідження передбачено застосування методів маркетингового аналізу для визначення стану і розвитку ПТНЗ; окреслено найбільш прийнятні методи для системи ПТО, які модифіковані з урахуванням вимог ринку освітніх послуг і ринку праці. У технології маркетингового дослідження передбачено механізм відстеження подальшого працевлаштування випускника ПТНЗ; запропоновано методи збору первинної інформації про стан навчального закладу; передбачено застосування запропонованих коефіцієнтів затребуваності випускників на ринку праці, як показника конкурентоспроможності навчального закладу. Результатом маркетингових досліджень виступають стратегія і тактика розвитку навчального закладу.

Адаптивна технологія формування професійної компетентності агентів з постачання в ПТНЗ

Розробник: Загіка О. О.

(науковий керівник Єльнікова Г. В.)

Адаптивна технологія формування професійної компетентності агентів з постачання в ПТНЗ на основі алгоритму адаптивного управління являє собою систематизований педагогічний процес, що включає науково обґрунтовану освітню мету, суб'єктів, дидактичний комплекс організації навчальної діяльності учнів. Досягнення спроектованого результату забезпечується завдяки гнучкому реагуванню на зміни вимог соціокультурного й виробничого середовища через оптимальний підбір та розподіл ресурсів. Складові авторської адаптивної технології: концептуально, забезпечує узгодження змісту професійної підготовки на основі самоаналізу відповідності освітньої мети та завдань формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання вимогам ринку праці, держави, суспільним потребам та запитам роботодавців; змістова дає змогу визначити педагогічні принципи, умови та дидактичні завдання формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання, проаналізувати забезпеченість навчального процесу необхідними ресурсами, розробити навчально-методичне забезпечення із врахуванням потреб суб'єктів навчального процесу; процесуальна забезпечує взаємодію учасників навчального процесу на основі інтеграції педагогічних технологій, діагностики навчальних результатів; адаптивна зумовлює варіативність, адаптованість до факторів впливу середовища; результативна дає змогу порівняти навчальний результат з нормативними параметрами професійної компетентності агентів з постачання та розробити заходи щодо усунення причин виявлених відхилень.

Опубліковано:

Загіка О. О. Впровадження адаптивної технології формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання : метод реком. / Загіка О. О. – Хмельницький: Поліграфічне підприємство «Приватна друкарня», 2015. – 54 с.

Педагогічна технологія формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних на адаптивних засадах

Розробник: Ростока М. Л.
(науковий керівник Єльнікова Г. В.)

Розроблено авторську педагогічну технологію формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних на адаптивних засадах, а також встановлено, що педагогічна технологія формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних на адаптивних засадах - науково-обґрунтована педагогічна система професійної підготовки кваліфікованих робітників бухгалтерської справи шляхом формування їхньої професійної компетентності у наближеному до сучасних реалій інформаційному освітньому середовищі, що включає специфіку майбутньої професійної діяльності обліковців з реєстрації бухгалтерських даних й адаптовані до неї критерії та показники результативності формування професійної компетентності, передбачає професійне використання учнями інформаційно-комунікаційних технологій у веденні бухгалтерського обліку. Передумовою адаптивного управління є процес формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних. Результатом запровадження цієї технології є підвищення рівня сформованості майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.

Опубліковано:

1. Ростока М. Л. Педагогічна технологія формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних на адаптивних засадах // Теорія і методика професійної освіти: електр. наук. фахове вид-ня Ін-ту ПТО НАПН України (е-фаховий журнал). – Вип. 7 [2015]. / М. Л. Ростока // – [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://tmpre.profua.info/index.php/editions/123-edition-7>.

2. Ростока М. Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних : наук.-метод. рек. / М. Л. Ростока; за наук. ред. Г. В. Єльнікової. – К.: Ін-т ПТО НАПН України, 2014. - 77 с.

**Авторська технологія розвитку інформаційно-аналітичної
компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів
Розробник: Петренко Л. М.**

Технологія розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ у міжкурсовий період підвищення кваліфікації сприяє удосконаленню умінь працювати з новою інформацією, котра позитивно впливає на розвиток критичної свідомості, оцінку подій минулого і сучасного. Це зумовлено педагогічною реальністю, підтверджено теорією навчання. Оскільки структура педагогічної технології інтегрує змістову та процесуальну частини, то моделювання технологій розвитку інформаційно-аналітичної компетентності здійснюється з урахуванням її багатовимірного характеру і відображає такі головні аспекти: процесуальний, системний, метроритмічний, інструментальний, часовий, оцінювальний, змістовий, діяльнісний, рівневий, емоційний і віковий.

Прикладний аспект технології розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ зумовлений специфікою їхньої професійної діяльності, умовами навчання; життєвим досвідом і досвідом професійної діяльності; ступенем підготовки до роботи з комп'ютером з використанням інформаційно-комунікативних технологій. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ відбувається в процесі практичного виконання інформаційно-аналітичної діяльності, реалізація якої здійснюється поетапно: мотиваційно-цільовий → організаційно-виконавчий → результативно-продуктивний → рефлексивний етапи. У процесі інформаційно-аналітичної діяльності керівників ПТНЗ реалізуються: прогностична, гносеологічна, документально-фактографічна, аналітико-синтетична, трансформуюча, прагматична, контрольна, кумулятивно-інтегруюча функції.

Опубліковано:

1. Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна; Нац. акад. пед. наук; Ін-т проф.-техн. освіти. – К., 2014. – 409 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

2. Петренко Л. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: монографія / Л. Петренко. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2013. – 456 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

• 2006 •

**Авторська програма з теми «Екологія» для ПТНЗ
автотранспортного профілю
Розробник: Величко Н. О.**

Експериментальна програма «Екологія» для слюсарів з ремонту автомобілів, водіїв автомобілів спрямована на опанування основних питань курсу теоретичної екології та практичних аспектів екології з професійною складовою. Програма побудована за схемою: екологія і суспільство; основи теоретичної екології; регіональні екологічні проблеми й екологія у професійній діяльності. Програма обсягом 24 години за змістом – професійно-спрямована; за функціями – узагальнююча; за структурою – системно-логічна.

Рік розробки: 2006

• 2007 •

**Авторская программа «Технологическая компетенция будущих
технологов полиграфического производства»
Розробник: Матросова И. Г**

Авторский спецкурс является междисциплинарным и предназначен для студентов старших курсов полиграфического вуза, может быть использован в системе повышения квалификации инженеров-технологов полиграфического производства. В рамках спецкурса студенты познакомятся с типами инженерных профессий и этапами профессионального становления личности, эволюцией характера и содержания инженерно-технологической деятельности, основными квалификационными требованиями к инженеру технологу полиграфического производства и спецификой его профессионального мышления, понятием технологическая компетенция, ее компонентным составом, структурой, показателями и возможностью формирования.

Опубліковано :

Матросова И.Г. Технологическая компетенция будущих технологов полиграфического производства. Авторская учебная программа. Специальный курс/ Для студентов 3 курса всех форм обучения. Спец 7.092704 «Компьютеризированные технологии и системы издательско-полиграфических производств». - 2007. - 16 с.

Авторська програма курсу «Комп'ютерні технології аналізу діяльності професійно-технічного навчального закладу»

Розробник: Волкова Т. В.

Модульна програма курсу «Комп'ютерні технології аналізу діяльності професійно-технічного навчального закладу» містять два модулі «Теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичної діяльності», «Методика пошуку і аналізу інформації в середовищі ІАС ПРОФТЕХ», розрахована на підготовку керівників і методистів регіональних інформаційно-аналітичних центрів ПТО МОНмолодьспорту України, керівників, методистів ПТНЗ з метою визначення політики і стратегії їх розвитку та прийняття управлінських рішень; формування аналітичного мислення, інформаційно-аналітичної компетентності та інформаційної культури.

Опубліковано:

Волкова Т. В. Програма курсу «Комп'ютерні технології аналізу діяльності професійно-технічного навчального закладу» / Тетяна Волкова.- К.: Інститут ПТО НАПН України, 2010. - 32с.

Авторська програма стажування майстрів виробничого навчання з професій художніх промислів і ремесел

Розробник: Радкевич В. О.

У методрекоме́ндаціях викладено навчальний план і програму підвищення професійної компетентності педагога ПТНЗ художнього профілю, а також програму стажування майстрів виробничого навчання в умовах художнього виробництва.

Опубліковано:

Радкевич В. О. Програма стажування майстрів виробничого навчання з професій художніх промислів і ремесел // - Радкевич В. О. Підвищення професійної компетентності педагогів ПТНЗ художнього профілю / В. О. Радкевич. - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2010. - 47 с.

Авторська модульна програма виробничого навчання і практики з професії 8211.2 «Токар» для студентів спеціальності 6.010104

Розробник: Михнюк М. І.

Запропонована програма виробничого навчання і практики для студентів спеціальності 6.0101101, розроблена на основі Держстандартарту з професії 8211.2. Токар ДСПТОО 8211.2 Д29067-2006 і забезпечує поетапне формування у студентів професійних умінь і навичок з предмета «Токар» 2 - 4 кваліфікаційних розрядів.

Опубліковано:

Михнюк М. І. Модульна програма виробничого навчання: практики з професії 8211.2 «Токар» для студентів спеціальності 6.010104 «Професійна освіта» профілю підготовки «Технологія та обладнання механоскладального виробництва», - К. - Сімферополь: ДАЙП, 2010. - 80 с.

**Психологія формування управлінської команди:
програма навчальної дисципліни
Розробник: Свистун В.І.**

Командна робота – один з найбільш прогресивних напрямів в сучасному менеджменті. Виявляється, що для ефективної роботи мало просто зібрати фахівців й залучити необхідні засоби. Перетворити окремих працівників в єдине ціле, навчити їх працювати як злагоджений механізм – це наука. Мета дисципліни: на основі теоретичних здобутків сучасної психологічної науки сформуванню комплекс практичних навичок і вмінь командоутворення (ефективної командної взаємодії, формування різних типів команд), управління поведінкою особистості й групи для підвищення результативної діяльності організації (усвідомлювати типові помилки й труднощі в побудові й управлінні командою, закономірності поведінки людей в команді, вміти налагоджувати ефективний зворотній зв'язок між членами управлінської команди і своєчасно запобігати протиріччям, що виникають).

Опубліковано:

Свистун В. І. Психологія формування управлінської команди: програма навчальної дисципліни / укл. Свистун В.І. – К.: ТОВ «РПФ «Азбука», 2010. – 28

**Навчальні плани і програми підвищення кваліфікації та стажування
майстрів виробничого навчання на будівельних об'єктах
Розробник: Юртаєва О. О.**

Експериментальні навчальні плани і програми підвищення кваліфікації та стажування майстрів виробничого навчання на будівельних об'єктах (друге доповнене видання) розроблено на основі використання положень Законів України «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» та Національної доктрини розвитку освіти, Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні. Вони побудовані згідно з моделлю розвитку професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання будівельного профілю, які мають інженерно-педагогічну освіту; підвищення їхньої кваліфікації та стажування здійснюється за трьома рівнями. Розраховано для науковців,

аспірантів та докторантів, слухачів навчальних закладів післядипломної освіти, методистів ПТО і майстрів виробничого навчання будівельного профілю. До збірника входять такі програми:

1. Навчальна програма стажування майстрів виробничого навчання на будівельних об'єктах з професії «лицювальник-плиточник».

2. Програма підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання ПТНЗ будівельного профілю.

3. Навчальна програма стажування майстрів виробничого навчання будівельного профілю зі штукатурних робіт: утеплення фасадів.

Опубліковано :

Юртаєва О. О. Навчальні плани і програми підвищення кваліфікації та стажування майстрів виробничого навчання на будівельних об'єктах / Ольга Юртаєва. - вид. 2-е, доп. – К.: Сімферополь, Доля, 2010. - 84 с.

**Авторська програма розвитку професійної компетентності
педагога ПТНЗ художнього профілю
Розробник: Радкевич В. О.**

Сучасний педагог професійно-художньої школи має бути підготовлений до діяльності в умовах реалізації компетентнісної парадигми, спрямованої на розвиток особистості майбутнього фахівця, випереджувальне оновлення змісту і форм професійного навчання, художньо-естетичне виховання учнівської молоді, їхню соціалізацію в освітньо-культурному й професійному середовищі. Тому дуже важливо, щоб у них було сформоване глобальне, поліфункціональне і толерантне мислення, комунікабельність, готовність до особистісного і професійного самовизначення в умовах полікультурної взаємодії.

Дана програма охоплює два модулі – соціогуманітарний і професійний, які, в свою чергу, структурно складаються з двох частин: інваріантної та варіативної. Зокрема, соціогуманітарний модуль містить зміст, що стосується філософських аспектів професійно-художньої освіти, виховного впливу народного мистецтва на учнівську молодь, нормативно-правового забезпечення розвитку професійно-художньої освіти, психологічних основ художньої діяльності і творчості. Зміст професійного модуля охоплює знання дидактики професійно-художньої освіти, методичних засад професійно-художнього навчання, технологій навчання художній професії, сучасних підходів до розвитку інформаційної культури педагога ПТНЗ художнього профілю.

Опубліковано:

Радкевич В. О. Підвищення професійної компетентності педагога ПТНЗ художнього профілю: метод. рек. / Валентина Радкевич. – К.: Інститут професійно-технічної освіти АПН України, 2010. – С. 10–16.

**Авторська програма спецкурсу «Основи професійної мобільності»
Розробник: Сушенцева Л. Л.**

Спеціальний авторський навчальний курс «Основи професійної мобільності» призначений для учнів ПТНЗ різних типів і форм власності. Метою курсу є формування й розвиток професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у навчально-виробничому процесі ПТНЗ на основі сучасних педагогічних технологій. Програма побудована за модульним принципом і містить чотири модулі. Тривалість курсу розрахована на 54 години. Кожен модуль включає 1-2 оглядові лекції, на вивчення теоретичної частини відведено 10 навчальних годин. Переважна більшість годин повинна бути виділена на практичні заняття та індивідуальну роботу з учнями. Програма курсу включає тематичний план, перелік знань і вмінь, що формують в учнів найменування і зміст тем, включаючи практикуми, список літератури, використаної при складанні курсу.

Опубліковано:

Сушенцева Л. Л. Основи професійної мобільності: програма авторського спеціального курсу / Лілія Леонідівна Сушенцева. - К.: Інституту ПТО НАПН України, 2011. - 20 с.

**Авторська програма «Технологія розкроювання»
Розробники: Омельченко Г. Л., Медведєва О. А.**

У посібнику викладені основні питання організації професійної діяльності кваліфікованого робітника по професії «Закрійник». Розглянуті теоретичні положення розробки лекал, основні етапи виробництва при виготовленні виробів по індивідуальних замовленнях, особливості технологічного процесу виготовлення одягу з примірками, а також виготовлення виробів із різних матеріалів. Розроблені лабораторно-практичні роботи із предмета «Технологія розкрою» професії «закрійник» для 4-5-го кваліфікаційного розряду ДСПТО 7435.2. 1 18024-2006. Визначені навчально- методичні цілі і завдання, матеріально-технічне і дидактичне забезпечення, хід робота, завдання, критерії оцінювання, питання для самоконтролю, теоретична інформація.

Опубліковано:

Омельченко Г. Л., Медведєва О. А. Технологія розкроювання: навчальний посібник / Г. Л. Омельченко, О. А. Медведєва. – Сімферополь, ДІАЙПІ, 2011.-124 с.

Авторська навчальна програма з предмета «Основи енергоефективності»

Розробник: Радкевич В. О., Михайличенко А. М., Аніщенко В. М.

У брошурі наведено зміст предмета «Основи енергоефективності, внесеного в «Типову базисну структуру навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладів (наказ МОН № 947 від 13.10. 2010 року). Матеріали будуть корисними викладачам і майстрам виробничого навчання ПТНЗ та структурних навчальних підрозділів підприємств у викладанні предмета «Основи енергоефективності».

Опубліковано:

Навчальна програма з предмета «Основи енергоефективності» [Текст] / В. О. Радкевич, А. М. Михайличенко, В. М. Аніщенко. – К.: ІПТО, 2011.–13 с.

• 2012 •

Авторская программа «Технология модульного профессионального обучения квалифицированных рабочих: международный опыт внедрения Розробник: Анищенко В. М.

В учебно-методическом пособии дано систематизированное описание методики модульной профессиональной подготовки квалифицированного производственного персонала.

Опубліковано :

Анищенко В. М. Технология модульного профессионального обучения квалифицированных рабочих: международный опыт внедрения / В. М. Анищенко // Киев: ИПТО, 2012. - 176 с.

Авторська програма «Інформаційно-бібліотечне забезпечення формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних»

Розробник: Ростока М. Л.

Програма учнівської науково-практичної конференції дає системне уявлення проведення складних масових заходів із врахуванням специфіки учнівського контингенту професійно-технічних навчальних закладів. Представлено технологію проведення науково-практичного заходу за напрямками: підвищення престижу професії «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних» засобами інформаційно-бібліотечного середовища; інформаційно-бібліотечне забезпечення як інструментарій формування професійно мобільного, конкурентноздатного, кваліфікованого робітника;

упровадження інформаційно-бібліотечних та інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничий процес ПТНЗ; інтеграція загальноосвітніх і спеціальних знань у процесі формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних тощо. За програмою, майбутнім кваліфікованим робітникам представляється можливість поділитися своїми надбаннями - результатами наукової навчально-пошукової діяльності.

Опубліковано:

Ростока М. Л. Інформаційно-бібліотечне забезпечення формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: програма Першої всеукр. учнівської наук.-практ. конф. / М.Л. Ростока. К.: Ін-т ПТО НАПН України, НМЦ ПТО НАПН України, 2012. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/2775/>

**Авторська програма «Методичні основи проектування електронних підручників нового покоління та їх застосування в навчально-виробничому процесі ПТНЗ»
Розробник: Ростока М. Л.**

Програма науково-практичного семінару спрямована на обговорення реалій та перспектив у галузі підручникотворення для системи ПТО та особливостей застосування у навчально-виробничому процесі ПТНЗ електронних підручників професійного спрямування.

Опубліковано:

Ростока М. Л. Методичні основи проектування електронних підручників нового покоління та їх застосування у навчально-виробничому процесі ПТНЗ: програма семінару XV Ювілейної міжнародної виставки навчальних закладів «Сучасна освіта України – 2012», 15 лютого 2012 року / - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2012

**Авторська програма курсів підвищення кваліфікації для викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ
Розробник: Величко Н. О.**

Програма розроблена для проведення курсів підвищення кваліфікації викладачів спеціальних дисциплін на базі Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області. Програма обсягом 72 години розрахована на проходження курсів викладачами спецдисциплін стаціонарно, протягом двох тижнів.

Рік розробки: 2012

Авторська програма курсів підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання ПТНЗ

Розробник: Величко Н. О.

Програма розроблена для проведення курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання на базі Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області. Програма обсягом 72 години розрахована на проходження майстрами в/н курсів стаціонарно, протягом двох тижнів.

• 2013 •

Авторська програма спеціального курсу «Основи сучасного підручникотворення»

Розробник: Ростока М. Л.

Програма спеціального курсу «Основи сучасного підручникотворення» розроблена для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної педагогічної освіти різних типів і форм власності, а також для авторських творчих колективів профтехосвіти, створена з метою забезпечення розроблення педагогічного дизайну сучасного підручника для ПТНЗ. Метою курсу є формування інформаційно-комунікативної та технологічної компетентності в галузі створення підручника нового покоління для закладів професійної підготовки майбутніх висококваліфікованих робітників на основі сучасних педагогічних технологій. Розглянуто та рекомендовано до впровадження Вченою радою Інституту ПТО НАПН України (протокол № 1 від 28 січня 2013р.).

Опубліковано:

Ростока М. Л. Основи сучасного підручникотворення: програма спеціального курсу, адаптована для проведення курсової підготовки з підвищення кваліфікації у закладах післядипломної педагогічної освіти / М. Л. Ростока. - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 24 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/1844/>

Авторська програма «Ключові компетентності у професійному становленні фахівців ресторанного сервісу»

Розробник: Кравець С. Г.

Навчально-методичний комплекс для підготовки фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах.

У навчально-методичному комплексі розкрито зміст ключових компетентностей фахівців ресторанного сервісу, формування й розвиток

яких є складовою професійної кваліфікації майбутнього робітника.

Методичне видання адресовано для підготовки фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах та навчальних закладах різних форм власності.

Авторська програма та методичні рекомендації до курсу «Допуски та технічні вимірювання» з використанням інтегрованого розвивального навчання
Розробник: Вайнтрауб М. А.

Представлено програми та методичні рекомендації розвивальних методик інтегрованого розвивального навчання для майбутніх кваліфікованих робітників з металообробки закладів професійно-технічної освіти, що містять три методики з: оптимізації траєкторій виробничих рухів, теорії тонкого торкання, засад фінансової математики.

Опубліковано:

Програма та методичні рекомендації до курсу «Допуски та технічні вимірювання» з використанням інтегрованого розвивального навчання: програма та метод. рек. / М. А. Вайнтрауб. – Київ: ПП «Дірект Лайн», 2013. - 84 с.

Авторська програма роботи експериментального майданчика «Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ» на базі Навчально-методичного центру ПТО у Вінницькій області
Розробник: Величко Н. О.

Програмою передбачено комплекс навчальних семінарів, вебінарів, тренінгів, секцій та індивідуальних консультацій серед директорів, заступників директорів, методистів, старших майстрів ПТНЗ щодо набуття ними необхідних інформаційно-аналітичних компетентностей та навчання їх особливостям розвитку інформаційно-аналітичної компетентності.

Рік розробки: 2013

• 2014 •

Авторська програма школи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю
Розробник: Михнюк М. І.

Програма розвитку професійної культури викладачів спецдисциплін будівельного профілю розрахована на термін 1 рік, складається з 9 модулів, кожен з яких у своїй структурі має теоретичні і практичні складові.

Опубліковано:

Михнюк М. І. Програма школи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю / М. І. Михнюк. – К. - Сімферополь: ДІАЙП, 2014. - 32 с.

Авторська програма розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів у системі самоосвіти та методичної роботи обласного навчально-методичного центру професійно-технічної освіти
Розробник: Петренко Л. М.

Загальна характеристика управлінської діяльності в умовах інформатизації суспільства має яскраво виражений інформаційний характер, і її результативність залежить від успішності функціонування керівника в інформаційному середовищі. Базовою складовою професійної діяльності керівника професійно-технічного навчального закладу є інформаційно-аналітичний компонент, що відображає необхідність ефективного використання соціальної інформації для розв'язання управлінських завдань. Підвищення ефективності використання соціальної інформації в управлінні професійно-технічним навчальним закладом можливе за умов постійного розвитку інформаційно-аналітичної компетентності.

Дана програма побудована на модульній основі і складається з трьох модулів: теоретичного, практичного і творчого. Її реалізація в міжкурсовий період підвищення кваліфікації уможливить: надання допомоги керівникам професійно-технічних навчальних закладів у досягненні вершини можливостей в розв'язанні суперечності між зростаючим обсягом соціальної інформації та часом, необхідним для опанування нею або створення нової інформації шляхом розвитку здібностей інформаційно-аналітичної діяльності, що забезпечує продуктивне розв'язання управлінських завдань; розширення професійного світогляду керівника професійно-технічного навчального закладу, розвиток у нього нового стереотипу системного мислення в процесі опанування інформаційно-аналітичною компетентністю з метою підвищення ефективності управління підготовкою кваліфікованих кадрів на якісно новому рівні.

Опубліковано:

Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна; Нац. акад. пед. наук; Ін-т проф.-техн. освіти. – К., 2014. – 409 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

Авторська програма «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту»

Розробник: Романова Г. М.

Програма тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» забезпечує підготовку методистів до застосування в навчальному процесі сучасних особистісно-розвивальних технологій навчання. Серед інноваційних технологій, які опановують слухачі, - проектне навчання, колективна розумова діяльність, кейс-технологія, проблемно-розвивальне навчання, імітаційно-ігрове навчання.

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання, вимоги до самостійної та індивідуально-консультативної роботи слухачів, опис контролю та оцінювання результатів тренінг-курсу. Схвалено вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол №7 від 29 серпня 2014 р.)

Опубліковано:

Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту: програма тренінг-курсу для підвищення кваліфікації методистів та педагогів ПТО / Під ред. Романової Г.М. - К.: Інститут ПТО освіти, 2014. – 19 с.

• 2015 •

Авторская программа «Производственная (научно-педагогическая) практика»

Розробник: Абильтарова Э. Н.

Программа научно-педагогической практики и методические указания по выполнению предназначены для студентов очной и заочной форм обучения направления подготовки 44.04.04 Профессиональное обучение (по отраслям) магистерской программы подготовки «Сервис и эксплуатация автомобильного транспорта», «Охрана труда и безопасность в техносфере», «Технология размерной формообразующей обработки», «Автоматизация технологических процессов и производств».

Опубліковано:

Производственная (научно-педагогическая) практика: учебная программа. / М. И. Мыхнюк, О. Е. Марковская, Э. Н. Абильтарова.– Симферополь: –РИО КИПУ, 2015. – 36 с.

Авторская программа «Производственная (педагогическая) практика»

Розробник: Абильтарова Э. Н.

Программа педагогической практики и методические указания по выполнению предназначены для студентов очной и заочной форм обучения направления подготовки 44.03.04 Профессиональное обучение (по отраслям) профиля «Машиностроение и материалобработка» профилизации «Безопасность технологических процессов и производств», «Компьютерные технологии в машиностроении», «Электромеханика и автоматизация производственных процессов», профиля «Транспорт» профилизации «Сервис и эксплуатация автомобильного транспорта».

Опубліковано:

Производственная (педагогическая) практика: Учебная программа. – / М. И. Мыхнюк, О. Е. Марковская, Э. Н. Абильтарова. – Симферополь: РИО КИПУ, 2015. – 40 с.

Авторські програми дистанційних курсів у рамках міжнародного проекту TEMPUS «ЕкоБРУ»

Розробники: Радкевич В. О., Кулалаєва Н. В., Леу С. О.

Перелік:

1. Культура екологічної безпеки професійної діяльності в будівельній галузі.
2. Енергоефективна компетентність педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю.
3. Екоорієнтовані педагогічні технології розвитку культури безпеки професійної діяльності майбутніх будівельників.

Метою курсів є підвищення рівня екологічної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю як умови забезпечення екологічної освіченості майбутніх кваліфікованих робітників. Вказана мета зумовлює виконання таких завдань: надання екологічної оцінки негативного впливу на довкілля різних видів професійної діяльності, ознайомлення із заходами щодо його мінімізації та запобігання; оволодіння знаннями щодо джерел промислового забруднення екосистем, небезпечних речовин, що входять до складу технічних матеріалів; визначення шляхів транспортування шкідливих речовин від робочих приміщень до організму людини; вивчення проблеми використання та утилізації промислових відходів і відпрацьованих матеріалів, європейського досвіду поводження з ними; ознайомлення із прогресивними світовими еко-нейтральними технологіями, що застосовуються у професійній діяльності; оволодіння способами та

засобами створення безпечних умов праці кваліфікованих робітників; знання правових аспектів безпеки професійної діяльності; опанування сучасними педагогічними технологіями, що враховують специфіку екологічного компонента, зокрема, проектних, інформаційно-комунікаційних.

Курс «Культура екологічної безпеки професійної діяльності в будівельній галузі» призначений для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю.

**Авторські програми підвищення кваліфікації
керівників та працівників компанії
Розробник: Бородієнко О.В.**

Перелік за напрямками:

1. Сучасні інструменти управління діяльністю структурного підрозділу;
2. Підготовка внутрішніх тренерів компанії;
3. Управління результативністю персоналу. Коучинг;
4. Стандарти обслуговування споживачів.

**Авторська програма курсу для учнів професійно-технічних
навчальних закладів «Технологія планування і реалізації професійної
кар'єри» (предмети, що вільно обираються)
Розробник: Закатнов Д.О.**

Метою курсу є формування в учнів ПТНЗ знань, умінь і особистісної готовності до дій, що сприяють досягненню успіху в працевлаштуванні, проектуванні й реалізації професійної кар'єри.

Основні завдання курсу полягають у формуванні в учнів стійкої позитивної мотивації щодо розв'язання проблеми проектування й реалізації професійної кар'єри та потреби в систематизованих знаннях у цій сфері, практичних умінь і навичок пошуку роботи, працевлаштування, проектування й реалізації професійної кар'єри; розвитку профорієнтаційної компетентності учнів у процесі проектування професійної кар'єри; ознайомлення зі специфікою різноманітних кар'єрних стратегій, особливостями регіонального ринку праці й ринку освітніх послуг; ознайомлення учнів зі специфікою процесів самодослідження, самоорганізації й самопрезентації особистості; створенні умови для проектування професійної кар'єри в рамках дослідницької й проектної діяльності. Програма курсу складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина забезпечує знайомство учнів з основами планування кар'єри й особливостями функціонування ринку праці й освітніх послуг, а також структурою особистості й технологіями прийняття рішення щодо професійного майбутнього. Практична частина курсу

спрямована на створення умов для розробки індивідуальних планів професійної кар'єри в предметно-практичній діяльності проектно-дослідницького характеру.

Опубліковано:

Педагогічні технології підготовки учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри: методичний посібник / [Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Злочевська Л. С., Павлов Ю. О., Локшин В. С. – Київ : ІТТО НАПН України, 2015. – 221 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/106916/>

**Авторська орієнтовно-розвивальна програма «Сходинок до професії»
Розробник: Злочевська Л.С.**

Створення програми «Сходинок до професії» пов'язане з ідеєю надання психолого-педагогічної підтримки учням професійно-технічних та загальноосвітніх навчальних закладів у період вибору професії та набуття професійної майстерності, з урахуванням їх вікових особливостей. Програма направлена на розкриття неповторності й самобутності кожного учня і визнання його права на самостійний пошук професійного шляху. Програма побудована як активний діалог з молоддю про їхній внутрішній світ, прагнення й можливості, таланти і здібності, моральні й матеріальні цінності, в контексті їх професійного майбутнього, та співзвучна їхнім внутрішнім переживанням.

Головна мета програми «Сходинок до професії» - це підготовка учнів загальноосвітніх і професійно-технічних закладів освіти до їх професійного самовизначення в умовах ринку праці, а також свідомого ставлення до свого професійного вибору.

Важливою умовою реалізації Програми «Сходинок до професії» є активізація внутрішніх механізмів (самооцінка, самопізнання та самоорганізація) усвідомлених дій особистості, формування в учнів прагнення до реалізації побудованого плану кар'єрного зростання.

Авторська орієнтовно-розвивальна програма «Сходинок до професії» стане підґрунтям у навчально-виховній роботі ПТНЗ і загальноосвітніх навчальних закладів.

Опубліковано:

Злочевська Л. С. Орієнтовно-розвивальна програма «Сходинок до професії» у виборі й реалізації професійної кар'єри. // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [ред. кол. : В.О.Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. – Вип. 6. – К. : «НВП Поліграфсервіс». – С.117- 129.

• 2016 •

**Авторська програма «Інформаційно-освітнє середовище професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: створення електронних навчальних засобів та впровадження сучасних виробничих технологій в навчальний процес»
Розробник: Ростока М. Л.**

Програма семінару спрямована на організацію і проведення навчально-практичного заходу щодо ознайомлення викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ Сумської області з науково-практичними аспектами створення, функціонування та розбудови ІОС ПТНЗ на засадах компетентісного й технологічного підходів, сприяння розвитку їхньої професійної компетентності з питань розроблення електронних навчальних ресурсів професійного спрямування в Інтернет-середовищі засобами програмно-інструментальних платформ.

Опубліковано:

Ростока М. Л., Кононенко А. Г. Інформаційно-освітнє середовище професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: створення електронних навчальних засобів та впровадження сучасних виробничих технологій в навчальний процес: програма навчально-методичного семінару для викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів Сумської області (28-29 квітня 2016 року) / М. Л. Ростока, А. Г. Кононенко. - К: Інститут ПТО НАПН України. – 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/107042/>

• 2009 •

**Авторський тренінг для заступників директорів ПТНЗ та методистів
щодо проведення моніторингів і розробки планів перспективного
розвитку ПТНЗ**

Розробник: Величко Н. О.

Тренінг-програма для заступників директорів ПТНЗ і методистів спрямована на формування і розвиток умінь проводити моніторинги стану й розвитку навчального закладу та розробляти плани перспективного розвитку закладу на три роки, аналізувати результати роботи.

• 2010 •

**Авторський тренінг психолого-педагогічної майстерності
майбутніх викладачів**

Розробники: Заболотний О.А., Свистун В.І.

У методичних рекомендаціях запропоновані методики проведення різних видів тренінгів. Методичні рекомендації включають розділи, в яких висвітлено суть поняття «тренінг», методику його підготовки та проведення, принципи, особливості, цілі та методи проведення тренінгових занять. Значну увагу приділено компетентності ведучого та гнучкості у виборі вправ; розкрито зміст поняття «педагогічна техніка»; наводяться різні види тренінгових занять та вправ на розвиток психолого-педагогічної майстерності майбутніх викладачів.

Методичні рекомендації містять цікаві вправи і завдання для закріплення матеріалу та актуалізації мисленнєвої діяльності. Вони знайомлять викладачів і студентів з можливостями тренінгових занять й активізують їх застосування в навчальному-виховному процесі.

Опубліковано:

Тренінг психолого-педагогічної майстерності майбутніх викладачів: метод. реком. для студентів ОКР «Магістр» спеціальність 8.000005 «Педагогіка вищої школи» / О. А. Заболотний, В. І. Свистун. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2010. – 51 с.

**Авторський тренінг професійного спрямування для заступника
директора з навчально-виробничої роботи у міжкурсовий
період підвищення кваліфікації
Розробник: Чернова Т. Ю.**

З метою розвитку професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи у міжкурсовий період підвищення кваліфікації розроблено цикл тренінгів професійного спрямування, а саме: базовий тренінг «Професійний старт» (оволодіння основами проектування власної професійної діяльності), тренінг «Культура управління» (оволодіння технологією освітнього менеджменту), тренінг «Соціальне партнерство» (вивчення інтерактивних технік партнерської взаємодії).

Опубліковано:

Чернова Т. Ю. Розвиток професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу : метод.реком. /Т. Ю. Чернова. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 98 с.

• 2013 •

**Авторський тренінг для заступників директорів ПТНЗ
із НВР з апробації та використання в роботі орієнтовних критеріїв
оцінювання діяльності ПТНЗ
Розробник: Величко Н. О.**

Тренінг-програма для заступників директорів ПТНЗ спрямована на уміння роботи з розробленим електронним ресурсом, опанування методикою обробки інформації та стратегічне планування управління навчальним закладом в умовах конкуренції на ринку праці.

Рік розробки: 2013

• 2012-2014 •

**ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГІВ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ ПТО СТОСОВНО РОЗРОБЛЕННЯ
СУЧАСНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА**

Розробник: лабораторія підручникотворення для системи ПТО
(електронних навчальних ресурсів) Інституту ПТО НАПН України

Перелік:

Семінар-тренінг

**«Формування ІОС підготовки майбутніх інженерів-педагогів до
професійної діяльності в закладах професійно-технічної освіти»
(28-30 травня 2013 р., м. Харків)**

Навчальні заняття за темами:

- розроблення сучасного електронного підручника;
- електронний підручник як елемент освітнього середовища»

Рік розробки: 2013

**Очно-дистанційні курси-тренінги
зі створення та використання електронних освітніх ресурсів для
педагогічних працівників ПТНЗ м. Києва
(23 вересня – 24 жовтня 2014 року, м. Київ) за темами:**

- методика створення ІОС ПТНЗ як складника Наукового порталу ПТО (електронного ресурсу);
- методика створення та практичного використання електронного кабінету викладача ПТНЗ (складника ІОС ПТНЗ – електронного ресурсу) та розроблення його контенту.

**Авторський тренінг «Роль електронного підручника в організації
дистанційного навчання обліковців з реєстрації бухгалтерських даних
і етапи його розроблення в середовищі Joomla»**

Розробник: Ростока М. Л.

Тренінг спрямований на створення власних профілів в електронному середовищі, розроблення структури електронного навчального продукту та оволодіння механізмами функціонування програмно-інструментальних платформ в середовищі Інтернет.

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГ-КУРСІВ
«Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту»
Розробник: Романова Г. М.

Перелік:

- Тренінг для викладачів ННЦ ПТО НАПН України «Застосування технології начального проектування у професійно-технічній освіті» (4 год.) на базі ПТО НАПН України (4 листопада 2014 р., м Київ).
- Організація проведення тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально (науково) – методичних центрів ПТО України, який проводився на базі ПТО НАПН України у 3 етапи (11-12 вересня, 8-10 жовтня, 11-12 листопада 2014 р., м. Київ). Заняття на теми:
 - «Вступ до тренінг-курсу. Особливості застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у ПТО» (2 год);
 - «Технологія проектного навчання» (4 год.);
 - «Проектування особистісно-розвивальних технологій навчання» (4 год.);
 - «Кейс-технологія» (4 год.);
 - «Технологія веб-квесту в професійно-технічній освіті» (4 год.);
 - Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту» – для методистів навчально (науково) – методичних центрів ПТО України (м. Київ, ПТО НАПН України, перший етап: 23-24 квітня 2015 р.; другий етап 23-24 вересня 2015 р.);
 - Заняття на теми «Вступ до тренінг-курсу. Особливості застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у ПТО» (4 год);
 - «Технологія імітаційно-ігрового навчання» (4 год.);
 - «Проектування особистісно-розвивальних технологій навчання» (4 год.);
 - «Технологія проектного навчання. Веб-квести».

Опубліковано:

Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту»: програма тренінг-курсу для підвищення кваліфікації методистів та педагогів ПТО / Під ред. Романової Г.М. - К.: Ін.-т проф.-тех. освіти, 2014. – 19 с.

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГ-КУРСІВ

Розробник: Артюшина М. В.

Перелік:

1. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО. Проведено тренінгове заняття на тему: «Технологія колективної розумової діяльності» (8 жовтня 2014 р.).

2. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО. Проведено тренінгове заняття на тему: «Технологія розвитку критичного мислення» (8 листопада 2014 р.).

3. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» (23-24 квітня 2015 р., ІПТО НАПН України, м.Київ). Проведено тренінг: «Технологія колективної розумової діяльності».

4. Навчальне заняття для аспірантів ІПТО НАПН України на тему: «Методика проведення анкетування в експериментальній роботі» (12 травня 2015 р., ІПТО НАПН України, м. Київ).

5. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО» (23 вересня 2015 р., ІПТО НАПН України, м.Київ). Проведено тренінгове заняття на тему: «Технологія розвитку критичного мислення».

6. Навчальне заняття для аспірантів ІПТО НАПН України на тему: «Застосування методів експертного оцінювання в дисертаційному дослідженні» (8 жовтня 2015 р., ІПТО НАПН України, м. Київ).

• 2015 •

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГІВ

«Інноваційні методи управлінської діяльності керівників професійно-технічних навчальних закладів»

Розробник: колектив лабораторії управління професійно-технічною освітою Інституту ПТО НАПН України

З метою впровадження інноваційних методів управління в управлінську діяльність керівників ПТНЗ та підвищення рівня їхньої інноваційно-управлінської компетентності науковцями лабораторії управління професійно-технічною освітою розроблено цикл тренінгів, а

саме:

- тренінг «Готовність керівників до впровадження інноваційних методів управління ПТНЗ» (розробник В. І. Свистун);
- тренінг «До нас їде інвестор» (розробник Ю. С. Палькевич);
- тренінг «Розвиток організаційної культури ПТНЗ» (розробник В. С. Болгаріна);
- тренінг «Тактика ділових взаємин керівника ПТНЗ» (розробник С. Б. Капран),
- тренінг командоутворення (розробник Л. Д. Кузьмінська),
- тренінг «Моделювання діяльності керівника ПТНЗ на етапі вступу на посаду» (розробник В. А. Григор'єва).

Опубліковано:

Інноваційні методи управлінської діяльності керівників ПТНЗ: посіб. / В. І. Свистун, Г. В. Єльнікова, Л. М. Петренко, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич; за заг. ред. В.І. Свистун. – К.: ІПТО НАПН України, 2015. – 176 с.

Авторський тренінг «Модель інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ як інструмент проектної технології професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників»

Розробник: Ростока М. Л.

Тренінг розроблений для проведення в межах міської методичної секції викладачів енергетичних, радіоенергетичних професій і професій радіоелектроніки та зв'язку на тему «Новітні технології сучасної педагогіки у процесі підготовки кваліфікованих робітників – модель персонального навчального середовища учня ПТНЗ». Метою заходу було ознайомлення педагогічних працівників з використанням новітніх технологій сучасної освіти на уроках професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки.

Опубліковано:

1. План роботи міської методичної секції викладачів енергетичних, радіоенергетичних професій і професій радіоелектроніки та зв'язку (1 грудня 2015 р., м. Київ) / - К.: НМК ІПТО у м. Києві, 2015

• 2006 •

**Підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі до
управлінської діяльності
Автор: В. І. Свистун**

Соціально-економічні та політичні перетворювання, що відбуваються в аграрній галузі країни, актуалізують її управлінські проблеми. Управління нею необхідно кардинально наповнювати новим змістом, функціями й методами планування, регулювання, контролювання, змінювати стереотипи управлінського та економічного мислення, стилі, технології і методики управлінської діяльності керівників. Аграрному виробництву потрібні якісно нові, висококультурні та компетентні керівники, які не лише знають організацію й технологію сучасного виробництва, вітчизняний і зарубіжний досвід ефективного ведення галузі, а й досконало володіють основами теорії і практики управління, психології управління, особливостями управління аграрними підприємствами. Розв'язання цієї складної науково-педагогічної проблеми можливо за умови створення ефективної професійної підготовки майбутніх керівників сільського господарства в межах потужної й розвинутої системи вищої аграрної освіти, тому що головним її завданням є підготовка компетентних, конкурентоздатних фахівців сільськогосподарської галузі.

Опубліковано:

Свистун В. І. Підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі до управлінської діяльності: [монографія] / В. І. Свистун. – К. : Наук.-метод. центр аграр. освіти, 2006. – 343 с.

• 2007 •

**Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності
майбутнього педагога професійного навчання:
теоретичний і методичний аспекти
Автор: О. М. Отич**

У монографії викладено теоретичні та методичні засади розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання засобами мистецтва. Обґрунтовано концептуальні засади педагогіки мистецтва, розкрито його значення як детермінанти, чинника, засобу, компонента змісту, елемента культурно-мистецького середовища професійно-педагогічного та вищого навчального закладу, виявлено його

вплив на формування педагогічної майстерності студентів спеціальності «Професійне навчання», найвищим виявом якої виступає їхня творча індивідуальність. Представлено методологічні підходи та авторську концепцію розвитку цієї сутнісної системної інтегративної якості в майбутніх педагогів професійної школи засобами мистецтва у процесі навчання, позанавчальної культурно-мистецької діяльності й науково-дослідної роботи студентів. Описано хід та результати експериментальної перевірки ефективності організаційно-методичної системи розвитку творчої індивідуальності майбутніх педагогів професійної школи засобами мистецтва.

Для науковців, аспірантів, докторантів, викладачів професійно-педагогічних коледжів, індустріально-педагогічних технікумів; інженерно-педагогічних та педагогічно-індустріальних факультетів вищих педагогічних, технічних та сільськогосподарських навчальних закладів, де вивчаються психолого-педагогічні дисципліни; студентів спеціальності «Професійне навчання»; слухачів інститутів післядипломної освіти; педагогів професійного навчання, усіх, хто цікавиться проблемами гуманізації професійно-педагогічної освіти.

Опубліковано:

Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти : монографія / О.М. Отич; за наук. ред. І.А. Зязюна. – Чернівці : Зелена Буковина, 2007. – 752 с.

• 2010 •

Фізичні засади технології ТОНТОР

Автори: Г.С. Тимчик, В.І. Скицюк, М.А. Вайнтрауб, Т.Р. Ключко

Розглянуто фізико-технічні засади теорії технології ТОНТОР (тонкого торкання) для проблем контролю технологічних процесів механічної обробки металів. Визначено основні поняття та ознаки існування абстрактних технічних об'єктів і взаємодії їх польових структур. Розглянуто теоретичні засади взаємодії абстрактних технічних об'єктів у комплексі з чутниками електромагнітних польових структур. Показано вплив цієї взаємодії на результати вимірювання геометричних розмірів об'єктів з великою точністю. Наведено практичні результати досліджень процесів вимірювання технологічних об'єктів із застосуванням теоретичних засад ТОНТОР. Для наукових та інженерно-технічних працівників, студентів старших курсів вищих навчальних закладів відповідного напрямку.

Опубліковано:

Вайнтрауб М.А. Фізичні засади технології ТОНТОР : монографія / Г.С. Тимчик, В.І. Скицюк, Т.Р. Ключко. – Київ : НТУУ КПІ, 2010. – 352 с.

Методика тестового контролю успішності навчання студентів

Автори: В.В. Ільїн, П.Г. Лузан, Я.М. Рудик

У монографії наведено дидактичну характеристику тестування як методу об'єктивного контролю навчальних досягнень студентів, висвітлено методику конструювання тестових завдань різних видів та технологію створення тестів успішності навчання, розроблено приклади валідних тестів, подано експериментальну перевірку тестових завдань і тестів у цілому на валідність. Призначено для науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

Опубліковано:

Лузан П.Г. Методика тестового контролю успішності навчання студентів: монографія / В.В. Ільїн, П.Г. Лузан, Я.М. Рудик. – К.: ДАКККіМ, 2010. – 224 с.

Теоретичні і методичні засади професійного навчання в закладах профтехосвіти художнього профілю

Автор: В.О. Радкевич

У монографії досліджено методологічні, дидактичні, методичні засади в закладах профтехосвіти художнього профілю. Розкрито значення культурної парадигми освіти й професійно-художньої освіти, зокрема, що сприяє визначенню й реалізації культурних основ педагогічної діяльності, використанню нових ціннісних орієнтацій, творчих ідей в процесі організації підготовки майбутніх фахівців художнього профілю. Доведено вплив формування в учнів ПТНЗ художнього профілю художньої культури на розвиток образотворчої грамотності й рівня самореалізації в декоративно-вжитковому мистецтві. Здійснено історико-педагогічний аналіз становлення і розвитку ремесла в Україні та його різні значення і тлумачення; систематизовано види спеціалізацій і категорії ремісників; розкрито особливості учнівства в художньому ремеслі; викладено зміст і форми підготовки майстрів художніх ремесел на різних історичних етапах. Розроблено авторську концепцію професійно-художньої освіти; обґрунтовано гуманістичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців художніх промислів і ремесел й гуманістичну спрямованість педагогічної діяльності викладачів і майстрів виробничого навчання ПТНЗ художнього профілю; схарактеризовано педагогічні моделі, що використовувались у професійній підготовці майбутніх фахівців художнього профілю; розкрито особливості інноваційної моделі «Педагогічна майстерня майстра художнього ремесла». Викладено положення щодо фундаменталізації професійного навчання фахівців художніх промислів і ремесел; визначено дидактичні підходи, принципи та критерії відбору і структурування змісту професійно-художньої освіти;

обґрунтовано роль декоративно-вжиткового мистецтва в професійно-художньому навчанні майбутніх майстрів декоративно-вжиткової творчості; здійснено психолого-педагогічний аналіз стану розроблення стандартів із професій художніх промислів і ремесел в Україні і за кордоном; обґрунтовано сучасні підходи до створення професійних і освітніх стандартів на засадах компетентності.

Опубліковано:

Радкевич В.О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю: монографія / В.О. Радкевич ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : УкрІНТЕІ, 2010. – 424 с.

• 2011 •

**Засоби контролю процесів механообробки надточних деталей:
монографія**

Автори: Г.С. Тимчик, В.І. Скицюк, М.А. Вайнтрауб, Т.Р. Ключко

Висвітлено проблеми точності виготовлення деталей на верстатах з числовим програмним комплексом, напрямки контролю технологічного процесу обробки металів різанням. Визначено чинники впливу на якісні показники кінцевого продукту механічної обробки. Проаналізовано вплив фази руху технологічного об'єкта (ТО) на визначення координати поверхні, панданної зони ТО на стабільність реєстрації зони присутності (ЗП), джерела створення електромагнетної ЗП ТО. Викладено загальну фізичну теорію побудови відчутників та чутників. Увагу приділено відчутникам різних класів, технологіям їх виготовлення та систем контролю торкання для верстатів з CNC-системою керування процесом обробки. Розкрито загальні особливості реєстрації торкання інструмента до деталі під час механічної обробки матеріалів.

Опубліковано:

Засоби контролю процесів механообробки надточних деталей : монографія / Г.С. Тимчик, В.І. Скицюк, М.А. Вайнтрауб, Т.Р. Ключко. – Київ : НТУУ КПІ, 2011. – 513 с.

Професійні стандарти: теорія і практика розроблення

Автори: Л.І. Короткова, Л.Б. Лук'янова, Г.І. Лук'яненко,
С.В. Мельник, І.М. Савченко

Представлена колективна монографія містить матеріали щодо вітчизняного та зарубіжного досвіду розроблення професійних стандартів. Створена за участі провідних науковців у галузі професійної освіти і навчання, навчання дорослого населення, управління людськими ресурсами, книга висвітлює концептуальні підходи до створення професійних стандартів як основи стандартів професійно-технічної освіти. Монографія призначена для працівників професійно-технічних навчальних

закладів, фахівців з професіознавства, викладачів, аспірантів, роботодавців.

Опубліковано:

Професійні стандарти: теорія і практика розроблення : монографія / Л.І. Короткова, Л.Б. Лук'янова, Г.І. Лук'яненко, С.В. Мельник, І.М. Савченко; НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти. – Київ : Пед. думка, 2011. – 219 с.

Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: теорія і практика

Автори: Л.Л. Сушенцева

Розглянуто етапи становлення і розвитку проблеми професійної мобільності (ПМ) в історії системи професійно-технічної освіти, викладено підходи до трактування ПМ в різних науках. Обґрунтовано модель професійно мобільного кваліфікованого робітника та систему роботи професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ) з формування ПМ майбутнього кваліфікованого робітника (МКР). Висвітлено організаційно-педагогічні умови формування ПМ МКР, розкрито зміст і структуру психолого-педагогічної готовності педагогічних кадрів до формування ПМ та їх підготовки до даної діяльності в системі методичної роботи ПТНЗ.

Опубліковано:

Сушенцева Л.Л. Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: теорія і практика : монографія / Л.Л. Сушенцева; ред.: Н.Г. Ничкало; НАПН України, Ін-т проф.-техн. освіти. - Кривий Ріг : Вид. дім, 2011. - 438 с. - Бібліогр.: 602 назв. - укр.

• 2012 •

Децентралізація управління професійною освітою

Автори: В.І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Д.Д. Айстраханов та ін.

У монографії досліджується широкий спектр методологічних, теоретичних та практичних проблем децентралізації управління професійно-технічною освітою (ПТО). Здійснено аналіз об'єктивних закономірностей децентралізації управління ПТО, пріоритетних чинників розвитку управління ПТО в умовах його децентралізації, обґрунтовано концептуальні засади, методологічні основи децентралізації управління ПТО в умовах сучасного ринку праці, з'ясовано визначальні чинники розвитку управління освітою, здійснено порівняльну характеристику жорсткого, вертикального і м'якого горизонтального управління ПТО,

запропоновано можливі варіанти моделей децентралізації управління ПТО, запропоновано концептуальні підходи до розподілу повноважень органів освіти і науки на загальнодержавному та регіональному рівнях, висвітлено концептуальні підходи до управління професійно-технічними навчальними закладами (ПТНЗ) в умовах децентралізації управління ПТО, теоретичні та методичні засади децентралізації управління ПТНЗ у регіоні, представлено економічні аспекти розвитку системи ПТО в умовах сучасного ринку праці.

Опубліковано:

Децентралізація управління професійною освітою: монографія / В.І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Д.Д. Айстраханов та ін. – Київ : Педагогічна думка, 2012. – 339 с.

Педагогічні засади професійного навчання на виробництві

Автори: В.О. Радкевич, В.М. Аніщенко, В.Б. Байдулін

У сучасних умовах ефективність впровадження на виробництві результатів науково-технічного прогресу значною мірою залежить від відповідності між професійними навичками, які має робоча сила, та тими, яких потребують роботодавці. У монографії розглянуті педагогічні засади вирішення цієї проблеми, з урахуванням ринкових відносин у суспільстві. В основу покладена ідея узгодження розвитку техніки, технології та підготовки кадрів, що забезпечує максимальну ефективність використання засобів, що витрачаються на розвиток виробничих сил. Для фахівців, що займаються підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації робітничого персоналу у відповідності з вимогами виробництва.

Опубліковано:

Педагогічні засади професійного навчання на виробництві : кол. монографія ; [ред. В.О. Радкевич]. – Київ : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Педагогічна думка. –2012. – 258 с.

Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції

Автори: Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, Т. Герлянд, О. Слатвінська, М. Шимановський

У монографії здійснено теоретико-методологічне обґрунтування організаційно-педагогічних засад підготовки робітничих кадрів у професійно-технічних навчальних закладах, викладено сучасні підходи до реалізації компетентнісної освіти засобами особистісно-орієнтованих педагогічних технологій, розкрито інноваційні моделі застосування технологій проблемного навчання, різнорівневого тестового контролю, Case Studies технології у підготовці кваліфікованих робітників.

Рекомендовано викладачам, майстрам виробничого навчання, аспірантам, студентам інженерно-педагогічних спеціальностей, слухачам факультетів підвищення кваліфікації

Опубліковано:

Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції : монографія / Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, Т. Герлянд, О. Слатвінська, М. Шимановський ; за заг. ред. Л. Нестерової. – Київ : ІПТО НАПН України, Педагогічна думка, 2012. – 232 с.

Професійна орієнтація молоді в умовах сучасного ринку праці

Автор: Лозовецька В.Т.

В даній монографії представлено теоретичні і практичні засади професійної орієнтації молоді. Висвітлено комплекс проблем щодо професійного самовизначення особистості в умовах ринкового середовища. Обґрунтовано психолого-педагогічні засади професійного вибору особистості у мінливих умовах ринку праці. Визначено принципи та методологічні підходи до надання відповідної психологічної допомоги молоді в її професійному становленні в сучасних умовах діяльності. Монографія може бути корисною для методистів, викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ, наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної професійної освіти, педагогів, аспірантів, докторантів, усіх, хто цікавиться проблемами професійного саморозвитку особистості. Ключові слова: професійна орієнтація, професійний вибір, особистість, молодь, ринок праці, ринкове середовище, професійне самовизначення, психологічна допомога.

Опубліковано:

Лозовецька В.Т. Професійна орієнтація молоді в умовах сучасного ринку праці : монографія [Електронний ресурс] / В.Т. Лозовецька – Київ, 2012. – 163 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/2950>

Теоретико-методичні основи підготовки керівників до оцінювання результатів діяльності загальноосвітнього навчального закладу

Автори: Г.В. Єльнікова, В.І. Куценко, В.І. Маслов та ін.

Розглянуто систему підготовки керівників до оцінювання результатів діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, яка розкриває її зміст (опис змістового модуля), структуру (дві очні сесії - установка та підсумкова), етап дистанційного навчання та технологію їх здійснення. Висвітлено наукові та методичні засади підвищення фахової компетентності керівників загальноосвітньої сфери в закладах післядипломної педагогічної освіти. Значну увагу приділено розкриттю науково-обґрунтованої системи оцінювання результатів діяльності

загальноосвітнього навчального закладу на районному (міському) та шкільному рівнях. Науковому аналізу підлягають методологічні, теоретичні та методичні складові оцінювання результатів діяльності загальноосвітнього навчального закладу.

Опубліковано: Теоретико-методичні основи підготовки керівників до оцінювання результатів діяльності загальноосвітнього навчального закладу: монографія / [Єльнікова Г.В., Куценко В.І., Маслов В.І. та ін.]; за ред. Г.В. Єльнікової. - К.: УМО, 2012. - 240 с.

Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення

Автор: Д.О. Закатнов

У монографії представлено теоретичний аналіз проблем підготовки учнів середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів до професійного самовизначення в сучасних соціально-економічних умовах. Професійна орієнтація розглядається як засіб здійснення педагогічної допомоги особистості в процесі вибору майбутньої професії та побудови освітньо-професійної траєкторії. Особливу увагу приділено теорії й практиці використання педагогічних технологій підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення. У монографії розкрито особливості використання технологій Д. Голланда та С. Фукуями в процесі підготовки учнівської молоді до вибору професії. Робота розрахована на науковців, аспірантів, практичних психологів, працівників профконсультаційних служб, педагогічних працівників середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Закатнов Д.О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення : монографія / Д.О. Закатнов. – Київ : Педагогічна думка, 2012. – 160 с.

Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози)

Автори: Аніщенко В.М., Закатнов Д.О., Здіорук С.І. та ін.

У монографії розглянуто теоретичні основи модернізації та реформування системи професійно-технічної освіти України, сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення функціонування як системи ПТО в цілому, так і професійно-технічних навчальних закладів. В основу запропонованої сукупності заходів щодо реформування й модернізації професійно-технічної освіти покладено особистісно орієнтовану парадигму освіти і компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників. У монографії також висвітлено

організаційно-педагогічні засоби підвищення ефективності процесу управління ПТО, рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування системи професійно-технічної освіти. Монографія розрахована на наукових співробітників, викладачів педагогічних ВНЗ, аспірантів і пошукачів, студентів педагогічних ВНЗ.

Опубліковано:

Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози): кол. монографія / Аніщенко В.М., Закатнов Д.О., Здіорук С.І. та ін. ; за ред. Савченка В.А. – Київ: Педагогічна думка, 2012. – 212 с.

Розвиток педагогічної майстерності викладача ВНЗ непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства

Автори: І.А. Зязюн, О.А. Лавріненко, М.М. Солдатенко, В.В. Пилипчук, О.М. Боровік, В.Ф. Орлов

Увагу приділено ціннісним вимірам людського життя, різновидам людського досвіду. Розглянуто аксіологічний погляд вчителя на сучасну комп'ютерну технологію навчання. Висвітлено педагогічну майстерність у творчій спадщині науковців і вчителів-практиків періоду українського національно-культурного відродження XVIII - XIX ст. Розкрито самоосвітню діяльність як чинник розвитку професіоналізму педагога. Описано особливості гуманістичної спрямованості педагогічної майстерності. Досліджено стиль викладача-дослідника у вимірах педагогічної майстерності. Проаналізовано проблеми формування педагогічної майстерності викладача ВНЗ. Розкрито особливості дидактичної сутності педагогічних технологій в економічній підготовці учнівської молоді.

Опубліковано:

Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства : монографія / І.А. Зязюн, О.А. Лавріненко, М.М. Солдатенко, В.В. Пилипчук, О.М. Боровік; ред.: І.А. Зязюн; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. - К. : Пед. думка, 2012. - 388 с. - укр.

Професійна підготовка робітничих кадрів в Україні (1920-1959 рр.)

Автор: А.В. Селецький

У монографії висвітлюється історія розвитку професійної підготовки робітничих кадрів в Україні у 1920-1959 роках ХХ століття. Аналізується соціально-економічна і суспільно-політична зумовленість виникнення, функціонування і змін у структурі, формах та змісті системи підготовки робітників. Розглядаються організаційно-педагогічні форми робітничої

підготовки, форми та методи управління ними в умовах функціонування адміністративно-командної системи. Реконструкція історико-педагогічного досвіду нижчої професійної освіти в Україні пропонується в контексті сучасних трансформаційних потреб освітньої галузі. Для наукових працівників, докторантів, аспірантів, викладачів і студентів вищих педагогічних навчальних закладів, педагогів і керівників закладів ПТО і навчальних підрозділів підприємств, а також роботодавців, управлінців, законодавців і політиків та всіх тих, хто зацікавлений у поліпшенні якості підготовки робітничих кадрів.

Опубліковано:

Селецький А.В. Професійна підготовка робітничих кадрів в Україні (1920-1959 рр.) : монографія / А.В. Селецький // Київ : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2012 – 176 с.

**Взаємодія суб'єктів управління професійно-технічною освітою:
теорія і практика**

Автори: В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва, Г.В. Єльнікова, В.І. Свистун,
П.Б. Семенов, Т.Ю. Чернова

У монографії досліджується широкий спектр методологічних, теоретичних і практичних проблем взаємодії суб'єктів управління професійно-технічною освітою (ПТО). Аналізуються сучасні підходи науковців до розуміння взаємодії як міждисциплінарної категорії, обґрунтовуються механізми взаємодії суб'єктів управління професійно-технічною освітою, культурологічні засади управлінської діяльності керівника професійно-технічного навчального закладу як суб'єкта управління ПТО, науково-методичні аспекти підготовки до взаємодії суб'єктів управління ПТО, основні аспекти розвитку соціального партнерства як форми взаємодії суб'єктів управління ПТО і роботодавців.

Опубліковано:

Взаємодія суб'єктів управління професійно-технічною освітою: теорія і практика: монографія / [В.І. Свистун [та ін.]. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 461 с.

**Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності
керівників професійно-технічних навчальних закладів**

Автор: Л.М. Петренко

У монографії розкрито теоретичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів, проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід її формування в процесі підготовки фахівців для різних галузей економіки. Презентується авторська концепція розвитку інформаційно-аналітичної компетентності

керівників професійно-технічних навчальних закладів, методологічною основою якої є системна методологія, а також представлена теоретико-прикладна модель, обґрунтовано пріоритетні наукові підходи, механізми та організаційно-педагогічні умови її реалізації. Значна частина монографії присвячена технологіям розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів і результатам їх використання в практичній діяльності. Крім того, актуалізується проблема розроблення теорії і методики розвитку інформаційно-аналітичної компетентності як атрибуту професіоналізму управлінців (менеджерів) в системі професійно-технічної освіти.

Монографія адресується широкому загалу освітян: керівникам і педагогам професійно-технічних навчальних закладів, працівникам органів управління професійно-технічної освіти та навчально-методичних центрів, студентам, магістрантам, аспірантам і докторантам, науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів.

Опубліковано:

Петренко, Л.М. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : монографія / Л. Петренко. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. – 456 с.

Професійне навчання дорослого населення:

теоретико-методологічні засади

Автори: Н.Г. Ничкало, В.О. Радкевич, О.І. Щербак, Н.І. Дорошенко, О.В. Василенко, В.Є. Скульська

У монографії висвітлено особливості професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві як складової системи безперервної освіти. Проаналізовано сучасні проблеми і перспективи розвитку підготовки виробничого персоналу в умовах ринку праці, обґрунтовано критерії якості підготовки робітничого персоналу на виробництві (на прикладі професійної компетентності), концептуальні засади формування екологічної компетентності майбутніх фахівців, а також організаційно-педагогічні засади професійного навчання незайнятого населення на виробництві. Схарактеризовано сучасний стан підготовки педагога професійної школи в умовах інформаційно-технологічного розвитку суспільства. Висвітлено методичні засади професійно-педагогічного вдосконалення викладачів і майстрів виробничого навчання професійно-художньої школи, психологічні аспекти неформальної освіти дорослих, проблеми підготовки викладачів економічних дисциплін у ВПУ і коледжах, а також особливості розвитку графічної грамотності робітників машинобудівної галузі. Для науковців, педагогів-практиків, представників громадських організацій, фахівців у галузі професійної освіти, зайнятості населення.

Опубліковано:

Професійне навчання дорослого населення: теоретико-методологічні засади / Н.Г. Ничкало, В.О. Радкевич, О.І. Щербак, Н.І. Дорошенко, О.В. Василенко, В.Є. Скульська. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 230 с.

**Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників
Автор: І.А.Мося'**

У монографії визначено зміст та структуру самоосвітньої компетентності, проаналізовано рівень розробленості проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників, висвітлено методику організації та проведення експериментальних досліджень, досвід інноваційних підходів щодо організації продуктивної самоосвітньої діяльності; творчої організації самостійної роботи, застосування інтерактивних технологій у навчанні, формування у майбутніх кваліфікованих робітників умінь навчатися.

Призначено для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, аспірантів, студентів інженерно-педагогічних спеціальностей.

Опубліковано:

Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників : монографія. / І.А. Мося' – К. : Вид-во Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, 2013. – 311 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/3330/>

**Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технологія» в основній школі
Автор: В.В Юрженко**

Досліджено світоглядні можливості освітньої галузі «Технологія» на сучасному етапі розвитку суспільства. Висвітлено методологічні засади формування техніко-технологічної культури. Розкрито змістове наповнення стандарту цієї освітньої галузі в основній школі. Запропоновано системно-синергетичний підхід до структурування змісту освітньої діяльності, викладено теоретичні основи структурування та структурно-логічні схеми побудови змісту освітньої галузі "Технологія" через фрактали.

Опубліковано:

Юрженко В.В. Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технологія» в основній школі : монографія / В.В. Юрженко. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 409 с.

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика

Автори: Алексеєва С.В., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф. та ін.

Колективна монографія присвячена дослідженню новітніх тенденцій розвитку професійних стандартів і кваліфікацій у країнах із високорозвинутою економікою. Аналізуються особливості стандартизації професійної освіти і навчання у вимірі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів сучасності. Розкрито специфічні національні риси цієї сфери в широкому соціально-економічному контексті Європейського Союзу, що особливо актуально в умовах модернізації професійної освіти в Україні. Для науковців, розробників державної політики в галузі освіти, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, управлінців, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеєва С.В., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф. та ін.] ; за заг. ред. Д.О. Закатнова. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 274 с.

Дослідницька діяльність з дизайну: теорія і практика

Автор: С.В.Алексеєва

У монографії висвітлено проблему організації дослідницької діяльності, що відкриває нові можливості для якісної професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Автор на основі аналізу проблеми в педагогічній теорії і практиці теоретично обґрунтовує сутність дослідницької діяльності з дизайну, визначає її вплив на формування творчої особистості майбутнього фахівця, висвітлює наукові положення, покладені в запропоновану концепцію, та педагогічні умови організації, розкриває механізм продуктивної реалізації кожного з етапів дослідницької роботи через методи активізації, модель і технологію. Рекомендовано для викладачів мистецьких і педагогічних навчальних закладів, керівництва навчальних закладів художнього профілю, педагогів художніх шкіл, для практичної допомоги в забезпеченні успішності організації та управлінні процесом дослідництва учнівської молоді.

Опубліковано:

Алексеєва, С.В. Дослідницька діяльність з дизайну: теорія і практика : монографія / С.В. Алексеєва – Луганськ: Ноулідж, 2014. – 180 с.

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика

Автори: В.В. Ягупов, Н.О. Величко, І.В. Гириловська та ін.

Коллективна монографія присвячена дослідженню методологічних, теоретичних і практичних аспектів розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. Розв'язується проблема інформаційно-аналітичної компетентності педагогів у педагогічній теорії та практиці; обґрунтовуються теоретичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності, визначається її зміст у контексті профорієнтології; пропонується методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності різних категорій педагогічних працівників ПТНЗ. Монографія адресується фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю в системі професійно-технічної освіти, науковцям, аспірантам, педагогічним працівникам, студентам вищих навчальних закладів.

Опубліковано:

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика : монографія / В.В. Ягупов, Н.О. Величко, І.В. Гириловська та ін. ; за наук. ред. В.В. Ягупова : Поліграфсервіс, 2014. – 220 с.

Професійні стандарти і кваліфікації в країнах з високорозвинутою економікою

Автори: Л.П. Пуховська, А.О. Ворначев, С.В. Мельник, Ю.І. Кравець

Коллективна монографія присвячена дослідженню новітніх тенденцій розвитку професійних стандартів і кваліфікацій у країнах із високорозвинутою економікою. Аналізуються особливості стандартизації професійної освіти і навчання у вимірі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів сучасності. Розкрито специфічні національні риси цієї сфери в широкому соціально-економічному контексті Європейського Союзу, що особливо актуально в умовах модернізації професійної освіти в Україні. Для науковців, розробників державної політики в галузі освіти, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, управлінців, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою : монографія / Л.П. Пуховська, А.О. Ворначев, С.В. Мельник, Ю.І. Кравець ; за наук. ред. Л.П. Пуховської. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 176 с.

Опубліковано:

Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти : монографія / В. І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Л.М. Петренко та ін. ; за наук. ред. В.І. Свистун. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 361 с.

Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва: теорія і практика

Автори: В.О. Радкевич, В.М. Аніщенко, Н.В. Кулалаєва, Г.І. Лук'яненко, А.М. Михайличенко, В.Є. Скульська

У колективній монографії розкрито ринкові засади формування трудового потенціалу країни, політику держави щодо зайнятості населення та розвитку високотехнологічного виробництва, інноваційні підходи до управління професійним розвитком персоналу підприємств, формування в них культури безпеки професійної діяльності; викладено гнучкі технології професійного навчання кваліфікованих робітників, у тому числі безробітних.

Для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, структурних навчальних підрозділів підприємств, працівників центрів зайнятості, науково-навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, а також науковців, аспірантів, докторантів, які досліджують проблеми професійної освіти і навчання.

Опубліковано:

Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва : теорія і практика : монографія / В.О. Радкевич, В.М. Аніщенко, Н.В. Кулалаєва, Г.І. Лук'яненко, А.М. Михайличенко, В.Є. Скульська; за ред. В.О. Радкевич. – Київ : Педагогічна думка, 2014. – 248 с.

Виховна складова педагогіки безпеки

Автори: Н.В. Кулалаєва, О.А. Мармазинський, В.О. Михайлюк

У монографії показано, що основною метою і внутрішньою потребою людини і суспільства сьогодні є формування культури безпеки та виховання особистості безпечного типу, здатної до активної комунікації в ході загального виживання. При цьому пріоритетним напрямом є збереження навколишнього середовища. Відзначено, що в сучасних умовах безпеки на рівнях особистості та суспільства не може бути забезпечено без постійно підтримуваної глобальної складової. Наведено основні принципи, реалізація яких дасть змогу забезпечити подальший розвиток культури безпечної життєдіяльності людини і соціуму в цілому.

Опубліковано:

Виховна складова педагогіки безпеки: монографія / Н.В. Кулалаєва, О.А. Мармазинський, В.О. Михайлюк. – Миколаїв : Торубара В. В., 2014. – 309 с.

**Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах:
теорія та практика**

Автори: Л.П. Пуховська, Н.М. Авшенюк, Т.М. Десятов, Л.М. Дяченко та ін.

У монографії колективу відділу порівняльної професійної педагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України представлено результати цілісного наукового аналізу теоретичних основ та особливостей практико-орієнтованих підходів до імплементації компетентнісного підходу в підготовку і подальший розвиток педагогів для навчальних закладів різних рівнів освіти в зарубіжних країнах. Виявлено й проаналізовано ключові тенденції запровадження компетентнісного підходу до педагогічної освіти в зарубіжних країнах; розроблено концепції щодо формування професійних стандартів педагогічної освіти на основі компетентностей, а також розвитку громадянської компетентності майбутніх педагогів в умовах ВНЗ; представлено методики формування професійних стандартів на основі компетентнісного підходу, що передбачає розробку модульних програм, заснованих на діяльнісно-орієнтованих технологіях, а також оцінювання професійної компетентності за модульними програмами. Обґрунтовано перспективні напрями вдосконалення вітчизняної системи безперервної педагогічної освіти у зв'язку із запровадженням компетентнісно-кваліфікаційних вимірів до побудови змісту освіти в умовах входження України до європейського освітнього й наукового простору.

Опубліковано:

Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / Н.М. Авшенюк, Т.М. Десятов, Л.М. Дяченко та ін. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – С. 50–81 [Електронний ресурс] Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/7686/1/05_2640_ALL-monograf.pdf

Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників

Автори: П.Г. Лузан, В.М. Манько, Л.В. Нестерова, Л.В. Романова

У монографії розкрито теоретичні основи та методологічні засади управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, висвітлено світові та вітчизняні моделі управління розвитком освітніх систем, представлено економічні аспекти управління, подано розгорнуту характеристику умов та перспектив інституціоналізації

соціального партнерства в управлінні розвитком професійно-технічної освіти та досліджено розвиток організаційної культури професійно-технічних навчальних закладів. Для науковців, працівників органів управління освітою, керівників і методистів навчально-(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, керівників і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться питаннями управління розвитком професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників : монографія / [Лузан П.Г., Манько В.М., Нестерова Л.В, Романова Г.М.] ; за заг. ред. Г.М. Романової. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 284 с.

**Управління розвитком професійно-технічної освіти
в сучасних умовах: теорія і практика**

Автори: В.І. Свистун, Г.В. Єльнікова, В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва,
Л.Д. Кузьмінська, Ю.С. Палькевич, Т.Ю. Чернова

У монографії розкрито теоретичні основи та методологічні засади управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, висвітлено світові та вітчизняні моделі управління розвитком освітніх систем, представлено економічні аспекти управління, подано розгорнуту характеристику умов та перспектив інституціоналізації соціального партнерства в управлінні розвитком професійно-технічної освіти та досліджено розвиток організаційної культури професійно-технічних навчальних закладів.

Для науковців, працівників органів управління освітою, керівників і методистів навчально-(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, керівників і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, а також всіх, хто цікавиться питаннями управління розвитком професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія / Г.В. Єльнікова [та ін.]; за ред. В.І. Свистун. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 338 с.

• 2015 •

Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах праці

Автор: В.Т. Лозовецька

У даній монографії представлено теоретичні і практичні засади розвитку професійної кар'єри сучасної особистості. Висвітлено комплекс проблем щодо її професійного становлення в умовах ринкового

середовища. Обґрунтовано психолого-педагогічні засади підтримки особистості в розвитку професійної кар'єри. Запропоновано конкретні форми психолого-педагогічної допомоги особистості у виборі індивідуальної траєкторії кар'єрного розвитку. Монографія може бути корисною для викладачів вищих навчальних закладів, педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти, працівників наукових установ, інститутів післядипломної професійної освіти, підрозділів Державної служби зайнятості України, педагогів, аспірантів, докторантів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку кар'єри особистості.

Опубліковано:

В.Т. Лозовецька. Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах праці : монографія / В.Т. Лозовецька – Київ : Міленіум, 2015. – 244 с.

Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика

Автори: М.А. Вайнтрауб, А.М. Романова,
І.А. Мося', Я Ю. Білоконь та ін

У монографії здійснено обґрунтування теоретичних та методичних засад модернізації змісту професійної освіти і навчання. Викладено сучасні підходи та принципи до проектування змісту професійно-технічної освіти при підготовці майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. Розглянуто поняття суті педагогічного проектування. Визначено чотири стратегії дидактичного проектування, зумовлені стильовими особливостями викладачів. Розраховано на наукових, інженерно-технічних, педагогічних працівників, учнів ПТНЗ. Матеріал дослідження може бути використаний для підготовки педагогічних кадрів у сфері професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика: монографія / авт. кол. М.А. Вайнтрауб, А.М. Романова, І.А. Мося, Я.Ю. Білоконь та ін., за наук. ред. М.А. Вайнтрауб. – К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2015. – 328 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/106792/>

Розвиток інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів

Автор: О.Д. Гуменний

У даній монографії розкрито проблему розвитку інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів, представлено теоретичні й практичні засади її розвитку. Проаналізовано інформаційно-методичні ресурси вищої освіти, здійснено теоретичний аналіз поняття інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів і використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності. Визначено основні особливості інформаційної культури, чинники її

розвитку, компоненти та критерії оцінювання. Охарактеризовано сучасні підходи, організаційно- педагогічні умови розвитку інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів. Обґрунтовано компоненти та критерії оцінювання інформаційної культури керівників. Запропоновано зміст, конкретні форми і методи розвитку інформаційної культури та психолого-педагогічної допомоги особистості у виборі індивідуальної траєкторії розвитку інформаційної культури створенням “дорожньої карти” її розвитку. Монографія може бути корисною педагогічним працівникам, працівникам наукових установ, інститутам післядипломної освіти, аспірантам, докторантам, усім, хто цікавиться проблемами розвитку інформаційної культури.

Опубліковано:

Розвиток інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів: монографія / О.Д. Гуменний. – Київ: МІФЛЕНІУМ, 2015 – 231 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/11259/>

Модульно-компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівельної галузей

Автори: П.Г. Лузан, В.В. Ягупов, Г.І. Лук’яненко,
Т.В. Пятничук, М.І. Михнюк.

У монографії здійснено теоретико-методологічне обґрунтування нової системи професійної підготовки кваліфікованих робітників на засадах модульно-компетентнісного підходу, розкрито істотні характеристики модульно-компетентнісного навчання, охарактеризовано його модель на прикладі підготовки кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівної галузей, розроблено технологічні аспекти формування професійної компетентності учнів в умовах модульного оволодіння професійною діяльністю. Для науковців, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, студентів.

Опубліковано:

Модульно-компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівельної галузей : монографія / П. Г. Лузан, В. В. Ягупов, Г. І. Лук’яненко, Т. В. Пятничук, М. І. Михнюк. – Київ : 2015. – 255 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/107093/>

• 2009 •

Електронний підручник «Монтаж гіпсокартонних конструкцій»

Автори: Т.Є. Остапченко, О.Ю. Старченко, Ю.Я. Подоліч

Педагогічний програмний продукт (електронний підручник) «Монтаж гіпсокартонних конструкцій» є втіленням інноваційних педагогічних технологій як дидактичного комплексу з підготовки кваліфікованих монтажників гіпсокартонних конструкцій. Підручник складається з текстової частини, анімацій, тренажерів, лабораторно-практичних та тестових завдань з теоретично-практичної підготовки монтажників гіпсокартонних конструкцій. У електронному підручнику представлено сучасні технології опорядження та створення інтер'єру приміщень будівель із застосуванням прогресивних гіпсокартонних будівельних систем.

Електронний підручник «Монтаж гіпсокартонних конструкцій» запропоновано для учнів, майстрів виробничого навчання, викладачів ПТНЗ, інженерно-педагогічних працівників навчальних підрозділів підприємств будівельного профілю.

Опубліковано:

Остапченко Т.Є., Старченко О.Ю., Подоліч Ю.Я. Монтаж гіпсокартонних конструкцій: електронний підручник для учнів ПТНЗ / Т.Є. Остапченко, О.Ю. Старченко, Ю.Я. Подоліч– Харків: СМІТ, 2009. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://www.ipto.kiev.ua/>, info@ipto.kiev.ua

• 2013 •

Електронний підручник «Технологія штукатурних робіт»

Автор: Л.В. Васильченко

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE. Основою служить підручник «Штукатурні роботи» (Нікуліна А.С., Заславська С.О., Ничкало Н.Г., Томашенко В.В., Паньков Д.В., Свириденко А.І.).

Електронний підручник призначений учням професійно-технічних навчальних закладів, які навчаються за професією «Штукатур».

Опубліковано:

Васильченко Л.В. Технологія штукатурних робіт: електронний підручник для ПТНЗ / Л. В. Васильченко // – К.: Інститут ПТО НАПН

України, 2013. – 168 с. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://pto.profua.info/file.php/344/shtukatur1/index.html>

Електронний підручник «Технологія електродугового зварювання»
Автори: О.С. Бігун, В.Л. Шевченко, Л.Л. Савиновський, С.Я. Оніщенко,
Д.Л. Токар, Т.В. Скриниця

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE на основі підручника «Технологія електродугового зварювання», авторами якого є: І.В. Гуменюк, О.В. Івасків, О.В. Гуменюк.

У підручнику описані технології ручного дугового й механізованого електрозварювання. Наведено дані про матеріали, обладнання, інструменти, режими та прийоми виконання електрозварювальних робіт. Розглянуті технологічні процеси зварювання різних металів і сплавів, особливості техніки дугового зварювання. Довідкові таблиці дають можливість конкретно вибрати режими, матеріали та обладнання для електричного зварювання та різання металів, сплавів, пластмас.

Електронний підручник розрахований на учнів ПТУ і коледжів, викладачів, зварників, а також для курсової підготовки з професії «Електрогазозварник».

Опубліковано:

Бігун О.С. Технологія електродугового зварювання: електронний підручник для учнів ПТНЗ / О.С. Бігун, В.Л. Шевченко, Л.Л. Савиновський, С.Я. Оніщенко, Д.Л. Токар, Т.В. Скриниця // - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 369 с. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://pto.profua.info/file.php/344/uchebnik/index.htm>

Електронний підручник
«Технологія токарної обробки (Токар. 2 розряд)»

Автори: А.Г. Гуралюк, Ю.Ю. Бабидорич, Г.С. Захаренко, М.Я. Лендел,
І.І. Макало, Л.О. Нікітенко, О.В. Паржницький,
О.В. Роговий, Л.Д. Тилик та ін.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «Токар», предмет «Спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дає змогу учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить об'ємний ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006. Підручник містить 13 розділів (114

годин) теоретичної частини і 10 годин лабораторно-практичних робіт практичної частини, зорієнтований на сучасні форми навчання, забезпечує сумісність з традиційними навчальними матеріалами, повністю відповідає нормативним документам, які регламентують зміст освіти. Складається з 13 тем (239 стор. 10 д.а.). Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5, і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи «хмару» платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, в якому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадючі панелі, (наприклад, меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «Токар», кваліфікаційний рівень – «2 розряд».

Опубліковано:

Гуралюк А.Г. та ін. Технологія токарної обробки (Токар. 2 розряд): електронний підручник для учнів ПТНЗ / А.Г. Гуралюк, Ю.Ю. Бабидорич, Г.С. Захаренко, М.Я. Лендел, І.І. Макало, Л.О. Нікітенко, О.В. Паржницький, О.В. Роговий, Л.Д. Тилик, А.Б. Зуєва, І.М. Шупік, В.В. Юрженко / За заг. ред. О.В. Діденка, Л.А. Карташової / - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://turner2.profua.info>.

Електронний підручник

«Технологія токарної обробки (Токар. 3 розряд)»

Автори: І.В. Барбарош, І.В. Войтовська, А.Г. Гуралюк,
М.М. Дерев'яшкіна та ін.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «Токар», кваліфікація «3 розряд», предмет – «Спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дає змогу учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо).

Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок, відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006.

Для учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «Токар», кваліфікаційний рівень – «3 розряд».

Опубліковано:

І.В. Барбарош, І.В. Войтовська, А.Г. Гуралюк, М.М. Дерев'яшкіна та ін. Технологія токарної обробки. (Токар. 3 розряд): електронний підручник для учнів ПТНЗ / І.В. Барбарош, І.В. Войтовська, А.Г. Гуралюк, М.М. Дерев'яшкіна та ін. //– К.: К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://turner3.profua.info/>

Електронний підручник

«Технологія токарної обробки (Токар. 4 розряд)»

Автори: Гуралюк А.Г., Роговий О.В., Омельченко В.А., Мишелова Н.В., Заноскіна В.П., Бронецька Г.Ф., Божко І.О.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «Токар», кваліфікація – «4 розряд», предмет «Спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дає змогу учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо).

Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок, відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006.

Для учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «Токар», кваліфікація – «4 розряд».

Опубліковано:

Технологія токарної обробки (Токар. 4 розряд): електронний підручник для учнів ПТНЗ / А.Г. Гуралюк, О.В. Роговий, В.А. Омельченко, Н.В. Мишелова, В.П. Заноскіна, Г.Ф. Бронецька, І.О. Божко // Інститут ПТО НАПН України.– К. 2013. – 80 с. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://turner4.profua.info/>

Електронний підручник

«Електротехніка з основами промислової електроніки».

Автор: Швець В.Д

Підручник «Електротехніка з основами промислової електроніки» розрахований на учнів ПТНЗ сфери «Будівництво» і відповідає державному стандарту професії «Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж» (код професії 7137.2; кваліфікація: 2 розряд). Підручник розрахований на 55 год. аудиторних занять і містить, відповідно до програми, такі розділи: «Вступ», «Основи електростатики», «Постійний струм та кола постійного струму», «Електромагнетизм», «Змінний струм та кола змінного струму», «Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади», «Трансформатори. Електричні машини»,

«Електричні апарати», «Електровакуумні прилади», «Іонні (газорозрядні) прилади», матеріали до виконання лабораторних робіт, а також відеоматеріали до лекцій, тестові завдання, глосарій. Особливістю підручника є завдання для контролю знань із запрограмованими зворотними зв'язками. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Швець В.Д. Електротехніка з основами промислової електроніки: електронний підручник для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / В.Д. Швець // - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 180 с. - [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://pto.profua.info/course/view.php?id=134&edit=0&sesskey=7uIUVOkyVx>

Електронний підручник «Основи стропильної справи»

Автори: Завальнюк Т.П., Скриниця Т.В., Шевченко В.Л.

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE. Електронний підручник призначений учням професійно-технічних навчальних закладів, які навчаються за професією «Штукатур».

Опубліковано:

Скриниця Т.В. Основи стропальної справи: електронний підручник для учнів ПТНЗ / Т.П. Завальнюк, Т.В. Скриниця, В.Л. Шевченко // – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 198 с. – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://pto.profua.info/file.php/344/stropalchik/index.htm>

• 2014 •

**Електронний підручник
«Механізація сільськогосподарського виробництва
(для плодоовочівників)»**

Автори: Ростока М.Л. та ін.

Електронний підручник створено на базі існуючих друкованих підручників для ПТНЗ аграрного напрямку підготовки: «Механізація рільництва і садівництва» (автор З.С. Ратомська) і «Експлуатація та ремонт сільськогосподарської техніки: сільськогосподарські машини. Книга 3» авторів А.Ф. Головчука, В.І. Марченка, В.Ф. Орлова та ін.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 6111-А0-01.10-2007 «Плодоовочівник».

До кожного з розділів електронного видання запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дає змогу учням здійснювати самоперевірку

набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечує сформуваність в учнів професійно-технічних навчальних закладів відповідного рівня професійної компетентності до здійснення професійної діяльності відповідно вимогам Держстандарту. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5, він може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і в складі контент-бібліотеки. Може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи «хмару» платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач може отримати доступ до платформи підручника як з основного сайту, так і ввівши її власну адресу. Досить простий у використанні інтерфейс підручника, не потребує додаткового навчання, в ньому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад, меню змісту) тощо.

Електронний підручник «Механізація сільськогосподарського виробництва (для плодоовочівників 1, 2 і 3 розрядів)» отримав гриф «Рекомендовано МОН України» (Лист № 1/11-20240 від 24.12.2014).

Електронний підручник визначено переможцем конкурсу на кращий електронний освітній ресурс та нагороджено Дипломом першого ступеня Національної академії педагогічних наук України в номінації «Кращий електронний ресурс для професійно-технічних навчальних закладів аграрного напрямку підготовки» (березень, 2015 р.)

Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів аграрного напрямку підготовки, зокрема, для майбутніх плодоовочівників.

Опубліковано:

Ростока М.Л. та ін. Механізація сільськогосподарського виробництва (для плодоовочівників): електронний підручник (веб) для учнів ПТНЗ аграрного напрямку підготовки / М.Л. Ростока, Л.А. Карташова., А.Г.Гуралюк, Л.С. Гуменна, А.О. Відаман, С.А. Матіщук, Н.В. Приходько (З.С. Ратомська, А.Ф. Головчук) та ін.; за заг. ред. В.О. Радкевич, О.В. Діденко. К.: Ін-т ПТО НАПН України, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://grower.profua.info>

Електронний підручник «Технологія кам'яних робіт»

Автори: А.Г. Гуралюк та ін.

Електронний підручник охоплює питання, передбачені типовою навчальною програмою з предметів «Технологія кам'яних робіт» і «Матеріалознавство» Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії 7122.2 «Муляр». За основу покладено підручник: Ищенко И.И. Каменные работы. Учебник для проф.-техн.училищ. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш.школа, 1982. –240 с.

Електронний підручник призначений для учнів, викладачів, майстрів та інструкторів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів. Розвинутий блок самомоніторингу дає змогу мати об'єктивні дані про рівень засвоєння матеріалу, що робить даний підручник ефективним під час самостійної роботи, а під час урочної діяльності звільняє викладача від рутинної роботи перевірки типових завдань. Для спрощення процесу навчання використовується варіативне подання навчального матеріалу засобами мультимедіа. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5, і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи «хмару» платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач може отримати доступ до платформи підручника як з основного сайту, так і ввівши її власну адресу. Досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, в ньому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Технологія кам'яних робіт: електронний підручник для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / А.Г. Гуралюк та ін. / За заг. ред. В.О. Радкевич, Л.А. Карташової // - К.: Інститут ПТО НАПН України., 2014 – [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://stonework.profua.info>

Електронний підручник «Технологія опоряджувальних робіт»

Автори: Гуралюк А.Г. та ін.

Електронний підручник «Технологія опоряджувальних робіт» охоплює питання, передбачені типовою навчальною програмою з дисципліни «Технологія опоряджувальних робіт» Державного стандарту професійно-технічної освіти (ДСПТО 7514-2008) з професії широкого профілю 7514 «Опоряджувальник будівельний». В цій професії організаційно та змістовно об'єднано основні опоряджувальні монопрофесії: 7133.2 «Штукатур», 7132.2 «Лицювальник-плиточник», 7141.2 «Маляр». Підручник містить головні теоретичні і практичні уявлення про опоряджувальні процеси, їх технологічну структуру, методи і засоби виконання робіт. Він зорієнтований на сучасні форми навчання, забезпечує сумісність з традиційними навчальними матеріалами, повністю відповідає нормативним документам, що регламентують зміст освіти. Основним завданням електронного підручника з дисципліни є формування в учнів глибоких і міцних знань про основи сучасної техніки, засоби механізації, сучасні технології опоряджувальних робіт, організацію праці в обсязі, необхідному для ґрунтовного оволодіння професійно-теоретичною підготовкою з професії. Зміст навчального матеріалу

передбачає отримання учнями необхідних знань і вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5 і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи «хмару» платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, в ньому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад, меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Технологія опоряджувальних робіт: електронний підручник для учнів ПТНЗ для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / А.Г. Гуралюк, А.Б. Зуєва, А.Г. Кононенко, І.М. Шупік / За заг. ред. В.О. Радкевич, Л.А. Карташової // - К.: Інститут ПТО НАПН України, 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://decorator.profua.info/>

• 2015 •

Електронний підручник «Будова автомобіля»

Автори: А.Г. Кононенко, В.В. Юрженко.

Електронний підручник «Будова автомобіля» є сучасним засобом навчання, що відображає новітні тенденції в методиці викладання спеціальних дисциплін. Він відповідає навчальній програмі дисципліни «Будова автомобіля» для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Слюсар з ремонту автомобілів» (код професії: 7231.2, кваліфікація: 1 – 6 розряд), а також вимогам, що висуваються до сучасних електронних засобів навчання: містить зворотні зв'язки, відеоматеріали, велику кількість ілюстративного матеріалу, макроси.

Електронний підручник нагороджено Дипломом першого ступеня Національної академії педагогічних наук України у конкурсній номінації «Кращий електронний ресурс для професійно-технічних навчальних закладів автотранспортного напрямку підготовки».

Опубліковано:

Будова автомобіля: електронний ресурс для учнів ПТНЗ автотранспортного напрямку підготовки / А.Г. Кононенко, В.В. Юрженко / За заг. ред. В.А. Радкевич. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2015. – 1 електрон. опт. диск (CD-R) – Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows XP/7/Vista/10. – Назва з екрана.

Словник-довідник з професійної орієнтації учнів

Автори: О. В. Мельник, В. В. Синявський

Словник розкриває зміст найбільш уживаних психолого-педагогічних термінів, понять та категорій, які зустрічаються в практичній роботі з професійної орієнтації. Розрахований на спеціалістів з профорієнтації, слухачів системи перепідготовки і підвищення кваліфікації педагогів і психологів, спеціалістів освіти, широке коло читачів.

Опубліковано: Мельник, О.В. Словник-довідник з професійної орієнтації учнів / уклад.: О. В. Мельник, В. В. Синявський. – К. : Мегапринт, 2007. – 119 с.

Словник термінів: матеріалознавство в машинобудуванні

Автори: Л. Л. Сушенцева, Є. В. Приходько, Л. М. Рогачов

Пропонований словник уміщує тлумачення 929 термінів з металознавства, неметалевих матеріалів і термічної обробки, які є найбільш вживаними в матеріалознавстві машинобудівельної галузі. Словник призначений для учнів професійно-технічних навчальних закладів та може використовуватись студентами ВНЗ, а також викладачами, інженерно-технічними працівниками, науковцями та ін.

Опубліковано:

Сушенцева Л.Л. Словник термінів: матеріалознавство в машинобудуванні / Л.Л. Сушенцева, Є.В. Приходько, Л.М. Рогачов ; за ред. Л.Л. Сушенцевої. – Кривий Ріг: Вид. дім, 2010. – 72 с.

Теоретичне і виробниче навчання у професійно-технічних навчальних закладах: короткий термінологічний словник

Автори: О.В. Аніщенко, Н.В. Смоляна

Термінологічний словник містить різноманітний інформаційно-довідковий матеріал з теорії, історії, методики теоретичного й виробничого навчання у професійно-технічних навчальних закладах. Для педагогів-практиків й учнів професійно-технічних закладів, педагогічного персоналу та слухачів центрів професійно-технічної освіти, студентів, слухачів і професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти, науковців.

Опубліковано:

Аніщенко О.В., Смоляна Н.В. Теоретичне і виробниче навчання у професійно-технічних навчальних закладах: короткий термінологічний словник / О.В. Аніщенко, Н.В. Смоляна.- К.: Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. -103 с.

Педагогічні засади децентралізації управління професійно-технічною освітою

Автор: Капран С.Б.

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик складається із двох тематичних розділів: «Законодавчі та нормативно-правові акти в галузі професійно-технічної освіти України (1991–2012)» та «Наукова література».

До розділу 1 «Законодавчі та нормативно-правові акти в галузі професійно-технічної освіти України (1991–2012)» увійшли документи, що регулюють розвиток професійно-технічної освіти України. Це закони України, постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативні документи (акти, листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Зазначені документи зібрано й систематизовано за відповідними підрозділами.

У підрозділах відображено доктрини та концепції, збірники нормативно-правових актів. Матеріали розміщені за прямою хронологією їх прийняття.

У розділі 2 «Наукова література» публікації розміщені за алфавітом авторів і назв публікацій.

Опубліковано:

Педагогічні засади децентралізації управління професійно-технічною освітою: наук.-допоміж. бібліогр. покажчик / упоряд. Капран С.Б. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2012. – 56 с.

ДЛЯ ПОДАТОК

Національна академія педагогічних наук України
Інститут професійно-технічної освіти

ДАЙДЖЕСТ
наукових розробок
(2006 – 2016 рр.)

Укладачі: Д.Д. Айстраханов, С.В. Алексеєва,
Л.С. Злочевська, А.Б. Зуєва, О.А. Слатвінська
Комп'ютерний набір – М.Л. Ростока
Дизайн обкладинки – Л.А. Майборода
Літературний редактор – Лідія Гуменна

Підписано до друку 12.04.2016 р. Формат 60х 84/16
Фіз. друк. арк. 32. Умов. друк. арк. 5,2
Наклад 100 прим.
Папір Lazer Copy
Друк дуплікатор
Гарнітура Times New Roman

Видавець і виготовлювач – Інститут професійно-технічної освіти
НАПН України.

Надруковано на власному обладнанні
м. Київ, пров. Віто-Литовський, 98-а
Тел./факс (044) 259-45-53, 252-71-75

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів

видавничої продукції

Серія ДК № 3805 від 21.06.2010 р.